

ምዕራፍ 14

አምስት አስፈላጊ ጉዳዮች በአፍሪካ - አመራር፣ የሐሰት
ነቢያት፣ ቅድግነት፣ አማላጆች፣ መንግሥት

በአንዲት የአፍሪካ ከተማ አንድ ፖሊስ በውካታ እጅግ በተቆጡ ሕዝቦች መካከል ተከብቦ ነበር። ፖሊሱ ሕዝቡን ለመበተንና ሥርዓት ለማስከበር ሲፈልግ፣ ጥቃት ተሰንዝሮበት ከመሬት ላይ ተዘረረ። በጥቂት ደቂቃዎች ውስጥ ሊገደልም እንደሚችል ተገንዘበ። ስለ ሆነም፣ እግዚአብሔር እንዲያድነው ተማደነ።

በመሬት ላይ ተዘርሮ በሕዝቡ እየተደበደበ ሳለ፣ ጌታ በድንገት ተገለጸለትና እንደማይሞት ነገረው። በተጨማሪም፣ ከተሻለው በኋላ የፖሊስነት ሥራውን በመተው ወደ መጽሐፍ ቅዱስ ኮሌጅ ገብቶ ለአገልግሎት እንደሚዘጋጅ ነገረው። ፖሊሱም ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ ከሕዝቡ ጥቃት ተረረ።

በዚህ ገጠመኝ ላይ ሲያሰላስል፣ ጌታ በዚህ ራእይ እንደ ተናገረው እርግጠኛ ሆነ። የፖሊስነት ሥራውን ለመልቀቅና ከእምነት ዘርፉ ጋር በሚስማማ የመጽሐፍ ቅዱስ ኮሌጅ ለማመልከት እርምጃውን ቀጠለ። ኮሌጁም ተቀበለውና ከአራት ዓመታት በኋላ ተመረቀ። ዛሬ ይህ ሰው በእምነት ክፍሉ ውስጥ በመጋቢነት በግገልገል ላይ ይገኛል። ይህ ሰው ጌታ በዚህ እንግዳ በሆነ ሁኔታ እንደ መራው ያውቅ ነበር፤ እርሱን ከሚያውቁት አንዳቸውም ጥሪውን የሚጠራጠሩበት ምክንያት አልነበራቸውም።

ይህ ታሪክ ለክርስቲያኖች አንድ አስፈላጊ ጥያቄ ያስነሣል። ዛሬ እግዚአብሔር አማኞችን ለመምራት የትኞቹን መንገዶች ይጠቀማል? ከምሪት በተጨማሪ፣ ለአፍሪካ ክርስቲያኖች አስፈላጊ የሆኑና ሊመረመሩ የሚገቡ ሌሎችም ጉዳዮች አሉ። በዚህ ምዕራፍ የሚከተሉትን ጥያቄዎች ለመመለስ እንሻለን፡-

ሀ. በዛሬው ጊዜ እግዚአብሔር ክርስቲያኖችን የሚመራው እንዴት ነው?

ለ. ክርስቲያን ሐሰተኛና እውነተኛ ነቢያትን የሚለየው እንዴት ነው?

ሐ. የመቀየጥ ችግሮች - ክርስቲያን ሊሳተፍባቸው የሚችልባቸው ልማዶች፣ ሥርዓቶችና ሌሎች ባህላዊ ልምዶች የትኞቹ ናቸው?

መ. በሰውና በእግዚአብሔር መካከል ሊያግልድ የሚችል ማን ነው?

ሠ. ክርስቲያን ለአገሩ መንግሥት የሚኖረው ኃላፊነት ምንድን ነው?

ሀ. በዛሬው ጊዜ እግዚአብሔር ክርስቲያኖችን የሚመራው እንዴት ነው?

ለሁሉም ክርስቲያን አስፈላጊው ጉዳይ ምሪት ነው። ባሁኑ ዘመን እግዚአብሔር ሕዝቡን የሚመራው እንዴት ነው? በአፍሪካ ለሚገኙ እያሉ ሕዝቦች የዚህ ጉዳይ አስፈላጊው አካል ሕልም ነው። ሕልሞችን ከእግዚአብሔር እንደ ተሰጡ ምሪቶች እድርገን ልናምናቸው የምንችለው መቼ ነው?

በመጽሐፍ ቅዱስ ዘመን ምሪት ብዙ መልኮች ነበሩት። አንዳንድ ጊዜ እግዚአብሔር በቀጥታ ለሰዎች ይናገራል፤ ይህም በብሉይ ኪዳን ዘመን ለአብርሃም (ዘፍጥ. 12:1-3)፣ በአዲስ ኪዳን ደግሞ ለጳውሎስ እንደ ተናገረው ግለት ነው (ዮሐዋ. 9:5-6)። አንዳንድ ጊዜ ለጌዴዎች የምድያግውያንን ሠራዊት እንደሚመታ እንዳረጋገጠለት ምሪቱን በሕልም ይሰጣል። በዚህ ጊዜ እግዚአብሔር ጌዴዎችን በምድያግዊ ወታደር ሕልም አግካኝነት መርተታል (መላ. 7:9-15)። በአዲስ ኪዳን እግዚአብሔር ዮሴፍ ከሄርድስ ተግባር ለግምገማ ግርያምንና ኢየሱስን ወደ ግብፅ እንዲወስድ በሕልም መርተታል (ማቴ. 2:13)።

አንዳንድ ጊዜ ደግሞ፣ ኢፐርስ ወደ ቆርኔሌዎስ ቤት ሄዶ ወንጌል ይሰጠዋል፤ ዘንድ እንዳደረገው በራእይ ይመራል (ዮሐዋ. 10:10-17)። አንዳንድም አስራኤላውያንን በምድረበዳ በደመናና በእሳት ጥምድ እንደ መራቸው፣ በተለያዩባቸው ክስተቶች ምሪቱን ይገልጻል (ዘጸ. 40:36-37)። አንዳንድ ጊዜም፣ በብሉይ ኪዳን እንደምንመለከተው ሳሙኤል (1 ሳሙ. 15:1-3) እና በአዲስ ኪዳን እንደ ተገለጸው አጋቦስ (ዮሐዋ. 21:10-11)፣ እግዚአብሔር ምሪቱን በነቢያት መልእክቶች አግካኝነት ይሰጣል። አንዳንድ በበለገም (ዘኁ. 22:21-35)፣ በራዕዮችና በኢትዮጵያዊ

ጃንደረባ ታሪክ ውስጥ እንደ ተመለከተው (የሐዋ. 8:26)፣ ምሪቱን በመላእክት ቀጥተኛ ጣልቃ ገብነት ይሰጣል።

ዛሬስ የእግዚአብሔር ምሪት እንዴት ነው? አሁንም በመጽሐፍ ቅዱስ ዘመን የነበሩትን ዘዴዎች ይጠቀማል ወይስ ሌሎችን? ዛሬ ምሪቱን ከሁሉም በላይ ልንጠብቅ የሚገባን በየትኞቹ ዘዴዎች ነው?

እነዚህን ጥያቄዎች ለመመለስ፣ ሁለት ነገሮች ማስታወስ አለብን። በመጀመሪያ፣ በመጽሐፍ ቅዱስ ዘመን የማተሚያ ማሽን ገና ስላልተዘጋጀ ተራው ምእመን የግል መጽሐፍ ቅዱስ አልነበረውም። ሰዎች ምሪት ለማግኘት ለራሳቸው መጽሐፍ ቅዱስ የሚያነቡበትና የሚያጠኑበት መንገድ አልነበረም። ብዙዎቹ አይሁዶች መጽሐፍ ቅዱስ በምኩራብ ሲነበብ ከመስማት የበለጠ ዕድል አልነበራቸውም። ሁለተኛ፣ በመጽሐፍ ቅዱስ ዘመን ምሪት ለሕዝቦች ባስፈለገባቸው ሁኔታዎችና ዛሬ ሰዎች ምሪት በሚፈልጉባቸው ሁኔታዎች መካከል ያለውን ልዩነት መረዳት አለብን።

መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር ሰውን ስላዳነበት ታሪክ ይነግረናል። ያ ታሪክ ባብዛኛው ያልተለመዱ ክስተቶችን ያካትት ነበር። እግዚአብሔር ብዙውን ጊዜ ምሪቱን ለመፈጸም ያልተለመዱ ዘዴዎችን ተጠቅሟል። ክስተቶቹ ተደጋጋሚ በሚሆኑባቸው ጊዜያት፣ እግዚአብሔር ብዙውን ጊዜ ምሪቱን ተመሳሳይ በሆኑ መንገዶች ገልጾአል።

ለዚህ ምሳሌ የሚሆንን አስራኤላውያን መንገድ-አልባ በሆነው የሲና ምድረ በዳ ሲቀበዘበዙ፣ እግዚአብሔር የደመናውንና የእሳቱን ጥምድ ማበረታቻና ምሪት መስጠቱ ነው (ዘገ. 9:16-23)። እንዲሁም፣ በመለኮታዊ አሠራር መና በማውረድ መግባቸዋል (ዘገ. 16:14-21)። ይሁንና፣ ወደ ከነዓን ምድር በገቡ ጊዜ የመና አስፈላጊነት ስላከተመ፣ የመና ተአምርም አበቃ (ኢያሱ 5:12)። በተመሳሳይ ሁኔታ፣ ወደ ተስፋዪቱ ምድር ገብተው ሲደላደሉ በደመናና በእሳት ጥምድ መመራቱም አስፈላጊ ባለመሆኑ አበቃ። ስለ ሆነም፣ ወደ ከነዓን ምድር ከገቡ በኋላ እግዚአብሔር አስራኤላውያንን በደመናና እሳት ጥምድ ሲመራቸው አንመለከትም።

የዕለት ተዕለት አኗኗርን በተመለከተ፣ እግዚአብሔር ለአስራኤላውያን በተለያዩ ሁኔታዎች ውስጥ እንዴት እንደሚመላለሱና ምን እንደሚያደርጉት በተጻፈው የመሲሕ ሕግ አግካኝነት ዝርዝር መመሪያዎችን ሰጥቶአቸዋል (ዘገ. 21:1)። በብሉይ ኪዳን ብዙ ጊዜ፣ የእግዚአብሔር

ሕዝቦች እነዚህን ሕጎችና ደንቦች እንዲታዘዙ ግስጠንቀቂያ ተሰጥቶአቸዋል (ዘጸ. 23:21-22፤ ዘጸ. 11:26-28)። በመጽሐፍ ቅዱስ፣ እግዚአብሔር ለቃሉ መታዘዝ ለጥቅማችንና ለሕይወታችን እንደ ሆነ በአጽንኦት ይናገራል። በዘጸግም 6:24 ሙሴ፣ «እንደ ዛሬም በሕይወት እንዲያኖረን፣ ሁልጊዜም መልካም እንዲሆንልን፣ አምላካችንን እግዚአብሔርን እንፈራ ዘንድ፣ ይህችንም ሥርዓት ሁሉ እናደርግ ዘንድ እግዚአብሔር አዘዘን» ብሏል።

እንዳንድ ሰዎች የእግዚአብሔር ትእዛዛት ከባዶች እንደ ሆኑ በግሰብ ይላሳታሉ። የእግዚአብሔር ትእዛዛት የወላጆች ሕግጋት ለልጆቻቸው ከሚከብዱት በላይ ሸክምቶ አይሆኑም። ወላጆች ለልጆቻቸው መልካም እንዲሆንላቸው ደንቦችን እንደሚሰጡ ሁሉ፣ እግዚአብሔርም ለሰው ልጅ መልካም ይሆንለት ዘንድ የግብረ-ገብ ሕግጋትን አስቀምጧል። በ1ኛ ዮሐንስ 5:3 ሐዋርያው ዮሐንስ፣ «ትእዛዛቱም ከባዶች አይደሉም» ይላል። እውነቱ እንግዲህ እግዚአብሔር ስለ ፈጠረን፣ ለእኛ ከሁሉ የሚሻለውንና ለሕይወታችን በረከት የሚያመጣውን እርሱ ብቻ እንደሚያውቅ ነው። ስለ ሆነም፣ በቃሉ ውስጥ የምንመስከታቸውን ትእዛዛትና መመሪያዎች ሰጥተናል። እነዚህን ትእዛዛት ስንጠብቅና መመሪያዎቹን ስንከተል እንባረካለን። የእግዚአብሔርን ትእዛዛት ስንጠብቅ እግዚአብሔር ለሰዎች ባዘጋጀው ዕቅድ መሠረት እንኖራለን።

ስለ ሆነም፣ በቃሉ አግካሻነት የሚያስፈልገንን ምሪት መስጠት የእግዚአብሔር ዕቅድ ነው። መዝሙረ ዳዊት፣ «ምስጉን (የተባረከ) ነው በክፉዎች መንገድ ያልሄደ፣ በኃጢአተኞችም መንገድ ያልቆመ . . . ነገር ግን በእግዚአብሔር ሕግ ደስ ይለዋል፣ ሕጉንም በቀንና በሌሊት ያስባል» በማለት ይጀምራል (መዝ. 1:1-2)። በመዝሙረ ዳዊት እግዚአብሔር በቃሉ አግካሻነት ሊመራን እንደሚፈልግ ተገልጿል። «ሕገህ ለእግረ መብራት፣ ለመንገዱ ብርሃን ነው» [መዝ. (119)105]።

እነዚህ ቃላት እንደሚያስተምሩን፣ እግዚአብሔር በዕለታዊ ሕይወታችን ሊመራን የሚፈልገበት ተዳሚው መንገድ በመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት ነው። ለዚህ ነው ለክርስቲያን ዕለታዊ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት በጣም አስፈላጊ የሚሆነው። መጽሐፍ ቅዱስ ሁልጊዜም ለምንጩናቸው ውሳኔዎች ሁሉ ግልጽ መልሶችን ላይሰጠን ቢችልም፣ ዳሩ ግን ለትክክለኛ ውሳኔ የሚረዱን ግልጽ መመሪያዎች ይሰጠናል። ትክክለኛ ውሳኔዎችን

በግድረግ ለሕይወታችን በረከትን፤ ለአዎላካችን ደግሞ ክብርን እናመጣለን።

በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ ከሚገኙ መመሪያዎች በተጨማሪ፤ በብሉይዎ ሆነ በአዲስ ኪዳን መጽሐፍ ቅዱስ ለአግኝ የመንፈሳዊ ሰዎችን ምክር መጠየቅ መልካም እንደ ሆነ ይገልጻል። ምሳሌ 15:22፤ «ምክር ከሌለች ዘንድ የታሰበው ሳይሳካ ይቀራል፤ መካሮች በበዙበት ዘንድ ግን ይጸናል» ይላል። ቆላስይስ 3:16፤ «የእግዚአብሔር ቃል በሙላት ይኑርባችሁ፤ በጥበብ ሁሉ እርስ በርሳችሁ እስተምሩና ገሥዱ» ይላል። በሕይወት ውስጥ ለምንፈጽማቸው ውሳኔዎች የበላይ ክርስቲያኖች ምክር ሌላው እግዚአብሔር ምሪቱን የሚሰጥበት መንገድ ነው።

ከላይ ከጠቃቀስናቸው የመጽሐፍ ቅዱስ ምንባቦች እንደምንረዳው፤ ዛሬ እግዚአብሔር በሕይወታችን ሊመራን የሚፈልግባቸው ቀዳሚ መንገዶች፤ ቃሉና በላይ ክርስቲያን ወዳጆች የሚሰጡት ምክር ናቸው። የእግዚአብሔር ቃል ምሪት ክርስቶስ በወንጌላት ውስጥ ካስተማረውና ሐዋርያት ባቀረቡአቸው የአዲስ ኪዳን መልእክቶች ውስጥ ሊገኙ ይችላሉ። ምሪት በመጽሐፈ ምሳሌ ውስጥ ከሚገኙ ምክሮች ሊገኝ ይችላል። በተጨማሪም፤ የብሉይና አዲስ ኪዳን ታሪኮችን በትክክል ከሕይወት ጋር በማዛመድ ምሪት ማግኘት ይቻላል።

ዛሬም እግዚአብሔር በአንዳንድ ሁኔታዎች ውስጥ በዚህ ምዕራፍ መግቢያ ላይ ለፖሊስ ያደረጋቸውን ዓይነት ያልተለመዱ የምሪት ዘዴዎች ሊጠቀሙ ይችላሉ። ያልተለመዱት ምሪቶች ሕልሞችን፤ ራእዮችን ወይንም የመላእክትን ቀጥተኛ ጣልቃ ገብነት የሚያካትቱትን ልዩ ሁኔታዎች ሊያጠቃልሉ ይችላሉ። እንዲህ ዓይነት ዘዴዎች መጽሐፍ ቅዱስ በማይኖርበት ጊዜ ወይም ሰዎች መጽሐፍ ቅዱስ ለማንበብ በማይችሉበት ጊዜ ከጥቅም ላይ ሊውሉ ይችላሉ። በተጨማሪም ጦርነት፤ እስራት ወይም የተፈጥሮ አደጋ በሚኖርበት ጊዜ ጌታ የዚህ ዓይነቱን የምሪት ዘዴ ሊጠቀም ይችላል።

በሕልም አማካኝነት እንደ ተሰጠ የተገለጸውን ቀጣይ የምሪት ታሪክ ተመልከት፡-

ኢፕሮስ የተባለው አንድ ወጣት ታልቱ በተባለች ወጣት ፍቅር ተነደፈ። ብዙ ጊዜም ታልቱን መንገድ ላይ ያገኛት ነበር። እርስዋም በጣም ትቀርበው ነበር። ኢፕሮስ ታልቱን እንዲህ ዘወትር እንዲያገኝ የሚያደርገው እግዚአብሔር መሆን እንዳለበት ወሰነ። ኢፕሮስ

እግዚአብሔር ታላቱን ያገባ ዘንድ ይመራው እንደ ሆነ በግሰብ ይደነቅ ጀመር። ይበልጥ ከታላቱ ጋር ግላላፍ በመጀመሪያ ቁጥር፣ ይበልጥ እየወደዳትና ሌሊትና ቀን ስለ እርስዋ እያሰላሰለ ሄደ። ታላቱ ከባህላዊ ቤተሰብ የመጣችና ራሷም የወገኖቿን ባህላዊ ሃይማኖት የምትከተል ልጅ ነበረች።

ምንም እንኳ መጽሐፍ ቅዱሱን በብዛት ባያነብም፣ እጥሮስ ታላቱን ሊያገባት እንደሚገባው ወይም እንደማይገባው እግዚአብሔር እንዲመራው በጸሎት ጠየቀ። አንድ ሌሊት እጥሮስ ከታላቱ ጋር መጋባቱን የሚያሳይ በጣም ግልጽ ሕልም አየ። ከሕልሙም በነቃ ጊዜ እግዚአብሔር ለጸሎቱ ምላሽ በመስጠት ታላቱን እንዲያገባት እንደ መራው ወሰነ። ይህ የእግዚአብሔር ምሪት ነበር?

እጥሮስ መጽሐፍ ቅዱሱን በጥንቃቄ ቢያነብ ኖሮ፣ እግዚአብሔር ለክርስቲያኖች በጋብቻም ይሁን በንግድ ወይም በሌሎች መንገዶች ከምን ዓይነት ሰዎች ጋር ሊተባበሩ እንደሚገባ አስቀድሞ ይረዳ ነበር። መጽሐፍ ቅዱስ፣ «ከግያምኑ ጋር በግይመች አካሄድ አትጠ መዱ . . . ብርሃን ከጨለማ ጋር ምን ጎብረት አለው? . . . ወይስ የሚያምን ከግያምን ጋር ምን ክፍል አለው?» ይላል (2 ቆሮ. 6:14-15)። የዚህ ምንባብ አንድ ተዛምዶ እግዚአብሔር ክርስቲያን ክርስቲያን ካልሆነ ሰው ጋር እንዲጋባ አለመፈለጉን በግልጽ ያሳያል። እንግዲህ፣ እጥሮስ ለምን እንዲህ ዓይነቱን ሕልም ተመለከተ?

ለዚህ ሕልም ምክንያቱ እጥሮስ ለታላቱ የነበረው ጠንካራ ፍላጎት ነበር። ብዙዎቻችን ስሜቶቻችን የምናስብበትን መንገድና የምናልምባቸውን ነገሮች እንዴት በከፍተኛ ደረጃ እንደሚጸናውቱ አንገንዝብም። እግዚአብሔር ከቶውንም ከራሱ ጋር ስለማይጋጭ፣ ሕልሙ ከእግዚአብሔር ዘንድ ሊመጣ አይችልም። እግዚአብሔር በቃሉ አንድ ነገር ከተናገረ፣ በሕልም ሌላ የተለየ ነገር አይናገርም። ስሜታችን ምንም ያህል ቢገፋንም፣ ግንኛውም ሕልም፣ ራእይ ወይም ያልተለመዱ ሁኔታዎች፣ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከሚገኘው ቃል ጋር የሚቃረኑ ከሆኑ፣ ከእግዚአብሔር እንደሚመጣ ምሪት ተደርገው ሊወሰዱ እንደማይችሉ ልንረዳ ይገባል።

ለትምህርት ርቆ የሄደው ልጅ አባት፣ ልጅ እንዲያደርግ የሚፈልገው ነገር ሲያጋጥመው ደብዳቤ ይጽፍለታል። እግዚአብሔርም እንደዚሁ ደብዳቤ ጽፎልናል። ለሕይወታችን ፈቃዱን እናውቅ ዘንድ በመጽሐፍ ቅዱስ ተናግሮናል።

ሕልም ከእግዚአብሔር ጋር ለመገናኘት ዓይነተኛ መንገድ እንደ ሆነ ከሚገመት ባህል የመጣውን አማኝ ለመምራት፣ እግዚአብሔር እንዳንድ ጊዜ በሕልም መጠቀሙ እውነት ነው። እንደ አጠቃላይ መመሪያ፣ እግዚአብሔር ለአንድ ባህል ተገቢ እንደ ሆነ የሚቆጠረውን የምሪት ዓይነት ሊጠቀም ይችላል። ያንኑ ተመሳሳይ የምሪት መንገድ ደግሞ ተገቢ እንደ ሆነ በማይቆጠርበት ሌላ ባህል ላይጠቀምበት ይችላል። ለጥንቃቄ ያህል፣ ክርስቲያን እግዚአብሔር በሕልም እንደ ተናገረው ሲያስብ፣ በሕልም ስለሚመጣ ምሪት የሌሎች ክርስቲያኖችን ምክር ሊጠይቅ ይገባል። እንዲሁም፣ በሕልም የመጣውን ምሪት ከመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ጋር በጥንቃቄ ማስተያየት ያሻል። በሕልም የመጣው ምሪት በመጽሐፍ ቅዱስ ከሚገኙ መመሪያዎች ጋር ሙሉ ለሙሉ የማይስማማ ከሆነ፣ ሕልሙን ከእግዚአብሔር ዘንድ እንደመጣ ምሪት አድርጎ መቀበል አያስፈልግም።

አንዳንድ ጊዜ እግዚአብሔር ሁኔታዎች በሚስማሙበት መንገድ ይመራናል። ይሁንና፣ የዚህ ዓይነቱን ምሪት በጥንቃቄ ማስተናገድ አለብን። ከላይ በጴጥሮስ የሕልም ታሪክ ውስጥ እንደተመለከትነው፣ አንዳንድ ጊዜ ሁኔታዎች ሙሉ ለሙሉ ከእግዚአብሔር ዕቅድ በስቲያ ሊወስዱን ይችላሉ። ሁኔታዎችን እንደ እግዚአብሔር ምሪት አድርገን የምናምንበት ብቸኛው ጊዜ፣ ሁኔታው ከመጽሐፍ ቅዱስ መመሪያዎች ጋር ሙሉ ለሙሉ ሲስማማና በላል ክርስቲያን ወዳጆቻችንም እንዲህ ዓይነቱ ሁኔታ የእግዚአብሔር ምሪት ሊሆን እንደሚችል ሲያጠናክሩ ነው። ሁኔታዎች ምንም ዓይነት መልክ ቢኖራቸው፣ እግዚአብሔር ምሪቱን ግልጽ ሳያደርግልን አይቀርም። በቀላሉ የምንረዳውንና የምንከተለውን የምሪት መንገድ ይመርጥናል።

ባጠቃላይ፣ እግዚአብሔር ሁልጊዜም በመጽሐፍ ቅዱስ አስተምህሮና መመሪያዎች እንደሚመራን ልንናገር እንችላለን። በተጨማሪም፣ በበላል ክርስቲያን ወዳጆች ምክር አማካኝነት ሊመራን ይችላል። አንዳንድ ጊዜም በሕልሞች፣ በራእዮችና በሌሎች ይበልጥ ባልተለመዱ መንገዶች ሊመራን ይችላል። ይሁንና፣ ያልተለመዱ የምሪት መንገዶች ሊታሙኑ የሚችሉት በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚገኘውን ትምህርትና መመሪያዎች ሲያጠናክሩ ነው። እግዚአብሔር ከቀውንም ከራሱ ጋር ስለማይቃረን፣ ክርስቲያን በየቀኑ ለቃሉ ጥናት በፎ ጊዜ ሊመድብ ይገባዋል።

ለ. ክርስቲያን ሐሰተኛና እውነተኛ ነቢያትን የሚለየው እንዴት ነው?

በአዲስ ኪዳን ዘመን ገና አዲስ ኪዳን ተጽፎ ሰላላለቀና የእግዚአብሔር እውነት ልዩ መንገዶች ያስፈለጉባቸው ጊዜያት ስለ ነበሩ፤ እግዚአብሔር በአጥቢያ አብያተ ክርስቲያናት በነቢያት አግካኝነት ይናገር ነበር። ዛሬ በአፍሪካ የእግዚአብሔር ነቢያት እንደ ሆኑ የሚናገሩ ሰዎች ምልተዋል። ከእነዚህም ሰዎች አንዳንዶቹ በሽተኛን መፈወስና የወደፊቱን ክስተት መተንበይ የመሳሰሉ ያልተለመዱ ኃይላት አጋቸው። እነዚህ ራሳቸው ስለ ራሳቸው ነቢይነት የሚናገሩ ነቢያት በትክክል ከእግዚአብሔር መሆን አለመሆናቸውን እንዴት እናውቃለን?

ክርስቲያኖች ሊጠነቀቁ ይገባል። ብዙ የአፍሪካ ነቢያት በርቱዕ እንደበታቸውና በሚያከናውኑላቸው ተግባራት ሰዎችን ለመግረክ የሚችሉ ናቸው። በተጨማሪም፤ መጽሐፍ ቅዱስ አጋንንት ለሰዎች ተአምራዊ ምልክት የማሳየት ችሎታ እንደሚሰጣቸው ይናገራል (2 ተሰ. 2፡9፤ ራእይ 16፡14)። ብዙውን ጊዜ እነዚህ ተአምር ሠሪዎች ከእግዚአብሔር ዘንድ እንደ መጡ ይናገራሉ።

የእግዚአብሔር ነቢያት እንደ ሆኑ የሚናገሩ አንዳንድ ሰዎች ከሰይጣን ኃይል የሚቀበሉ የውሸት ነቢያት ናቸው። በመጽሐፍ ቅዱስ ዘመንም እንዲህ ዓይነት ነቢያት ነበሩ (ለምሳሌ ዘጸ. 7፡11-12፤ የሐዋ. 8፡9-10)። በሚያታልሉ መናፍስት ኃይላት ተአምራዊ ምልክቶች ለማድረግ ይችሉ ነበር። ለዚህ ዓይነቱ ገጠመኝ አንድ ምሳሌ የምትሆንን በሐዋርያት ሥራ 16፡16-18 የወደፊቱን ትተነብይ የነበረች ባሪያ ሴት ነች። እውሉስ ከዚህች ሴት አጋንንትን ካስወጣ በኋላ፤ የወደፊት ክስተቶችን ለመተንበይ አልቻለችም (የሐዋ. 16፡19)።

ክርስቲያን እውነተኛውን ነቢይ ከሐሰተኛው እንዴት ይለየዋል? አንድ ሰው እውነተኛ ሊሆን የሚችለው ትንቢቱ ከእግዚአብሔር ዘንድ የመጣ እንደ ሆነ ብቻ ነው። ትንቢቱ ከእግዚአብሔር መሆኑን ክርስቲያን እንዴት ሊይቱ ያውቃል? ከእግዚአብሔር የመጣ ትንቢት ሁለት ጥያቄዎችን በመመለስ ሊታወቅ ይችላል፡-

1. ትንቢቶቹ የተሰጡት ሰዎችን በክርስቶስ ወዳለው እምነት ለማምጣት ነው ወይስ ከክርስቶስ ጋር ያላቸውን ግንኙነት ለማጠናከር? ዛሬ ከእግዚአብሔር ዘንድ የሚመጡ እውነተኛ ትንቢቶች፤ በክርስቶስ ላይ ከሚኖረን እምነት ጋር የተያያዙ ብቻ ናቸው። መጽሐፍ ቅዱስ በራእይ

19:10፥ «የኢየሱስ ምስክር የትንቢት መንፈስ ነው» ይላል። ስለ ሆነም፥ «ይህ ታዋቂ ድምፃዊ በሚተላለው ወር በመኪና አደጋ ይሞታል» የሚለው ዓይነት የተለመደ ትንቢት ፍጻሜ ቢያገኝም እንኳ ከእግዚአብሔር አለመሆኑ ግልጽ ነው። እንደ እግዚአብሔር ቃል አባባል ትንቢት አንድን ሰው ወደ ክርስቶስ የማያስጠጋው ከሆነ፥ ከአታላይ መናፍስት እንደ መጣ እንረዳለን። ሰዎች ስለ ወደፊቱ የመተንበይ ችሎታቸውን ከየት እንዳገኙ ቢናገሩም ይህ እውነት ነው።

2. ለመሆኑ የሰዎች ትንቢቶች ሁልጊዜም ትክክል ናቸው? ይህ ካልሆነ፥ በዘዳግም 18:21-22 መሠረት ከእግዚአብሔር ዘንድ አይደሉም። ከእግዚአብሔር ዘንድ የመጣ ትንቢት አንድ ጊዜ እንኳ አይላባትም። ከእግዚአብሔር ዘንድ የመጣ ትንቢት እነዚህን ሁለቱንም ፈተናዎች ማለፍ አለበት።

ምንም እንኳ እግዚአብሔር ለሰው ስለ ራሱና ስለ ግዳኑ የሰጠው መገለጽ ሙሉ ለሙሉ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተካተተ ቢሆንም፥ ለአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን በትንቢት አማካኝነት የግበረታቻ ወይም የግግጹ ቃል መስጠቱ አስፈላጊ ሊሆን ይችላል። በአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን የዚህ ዓይነት ትንቢቶች ቢሰጡ፥ ሁልጊዜም ከመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ጋር በጥንቃቄ ማስተያየቱ ተገቢ ነው። ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር የሚስማሙ ከሆነ፥ እነዚህ ትንቢቶች ከእግዚአብሔር ዘንድ ሊሆኑ ይችላሉ። በአንድም መንገድ ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር የማይስማሙ ከሆነ፥ ወይም በአንድ መንገድ መጽሐፍ ቅዱስን ቢለውጡ፥ ከእግዚአብሔር ዘንድ ሊመጡ አይችሉም። ዛሬ በቤተ ክርስቲያን እጅግ የሚያስፈልጉን የእግዚአብሔርን ቃል በትክክል የሚያስተምሩና የሚገልጹ ወገኖች ናቸው። ዛሬ በቤተ ክርስቲያን እጅግ አስፈላጊው የትንቢት አገልግሎት፥ መጽሐፍ ቅዱስን በትክክል የማብራራት አገልግሎት ነው።

ሐ. የመቀየጥ ችግሮች - ክርስቲያን ሊሳተፍባቸው የሚችልባቸው ልማዶች፥ ሥርዓቶችና ሌሎች ባህላዊ ልምዶች የትኞቹ ናቸው?

ክርስቲያናዊ ካልሆነ ዳሬ የመጡ ሰዎች ብዙውን ጊዜ፥ ክርስትናን በመጡበት ሃይማኖታዊ ሥርዓት ላይ ለማክል ይፈተናሉ። የዚህም ውጤት የሁለት ሃይማኖቶች መቀየጥ ይሆናል። ቅይጥነት ("syncretism") ለሁለት ወይም ከዚያ በሚበልጡ ሃይማኖቶች መቀየጥ የተሰጠ ስያሜ ነው።

እስራኤላውያን ይህንኑ ልምድ በመከተል እግዚአብሔርን በድለዋል። መጽሐፍ ቅዱስ፥ «እግዚአብሔርንም ይፈሩ ነበር፥ ከመካከላቸውም

ለኮረብታው መስገጃዎች ካህናት አደረጉ፤ በኮረብታውም መስገጃዎች ይሠጧል ነበር። እግዚአብሔርንም ሲፈሩ ከመካከላቸው እንደፈለሱት እንደ አሕዛብ ልማድ አምላካቸውን ያመልኩ ነበር። ይላል (2 ነገሥት 17:32-33)። እግዚአብሔር በዚህ በጣም አዝናኝ ነበር። በመሆኑም ለእስራኤላውያን፤ «ከእናንተም ጋር ያደርግሁትን ቃል ኪዳን አትርሱ፤ ሌሎችንም አማልክት አትፍሩ። አምላካችሁን እግዚአብሔርን ፍሩ፤ እርሱም ከጠላቶቻችሁ ሁሉ እጅ ያድናችኋል» ብሏል (2 ነገሥት 17:38-39)።

ይሁንና፤ እስራኤላውያን ቅይጥ ልምዶቻቸውን አላቆሙም (2 ነገሥት 17:40)። እግዚአብሔር ቅጣት ይሆናቸው ዘንድ ለ70 ዓመታት ምርኮ አሳልፎ የሰጣቸው፤ እስራኤላውያን በአካባቢያቸው የነበሩትን ሕዝቦች አረግዋል ልምዶቻች ስለ ተከተሉ ነበር (ኤር. 25:5-11)። በ2ኛ ነገሥት 17:7-9፤ «የእስራኤልም ልጆች . . . አምላካቸውን በድለው ነበርና . . . እግዚአብሔርም ከእስራኤል ልጆች ፊት ባሳደዳቸው በአሕዛብ ሥርዓት . . . ሄደው ነበርና እንደዚህ ሆነ። የእስራኤልም ልጆች በአምላካቸው በእግዚአብሔር ላይ ቅን ያልሆነን ነገር በሰውር አደረጉ» የግሏ እናነባለን።

ስለ ሆነም፤ ለክርስቲያን ከሕዝቡ ባህላዊ ሃይማኖታዊ አምነቶች ጋር የተያያዙትን ሥርዓቶችና ልምዶቻች አለመከተል በጣም አስፈላጊ ነው። ከረዥም ጊዜያት በፊት እግዚአብሔር ሕዝቡን፤ «እንደ ተቀመጣችሁበት እንደ ግብፅ ምድር ሥራ አትሥሩ፤ እኔም ወደ እርስዋ እንደማገባችሁ እንደ ከነዓን ምድር ሥራ አትሥሩ፤ በሥርዓታቸውም አትሂዱ» ቢል አስጠንቅቆአቸዋል (ዘሌ. 18:3)።

ክርስቲያን የዚህ ዓይነት ቅይጥ ልምድ የግዝተል ከሆነ፤ እስራኤላውያን የእግዚአብሔርን ፍርድ በራሳቸው ላይ እንዳመጡ ሁሉ፤ እርሱም የእግዚአብሔርን ፍርድ ይቀበላል። ቅይጥነት ጋጢአት ነው። ይህም እውነት የግሆነው ብዙ ባህላዊ ሥርዓቶች ክርስቲያናዊ ካልሆኑ ሃይማኖቶች ጋር የተያያዙ በመሆናቸው ነው።

አንዳንድ ሥርዓቶች ሰውን ከክፉ መናፍስት ጋር ወደ መገናኘት ሊያመጡ ይችላሉ። እውሉስ ይህ ሁኔታ በባህላዊ የቆርንቶስ ሃይማኖት ውስጥ ይፈጸም እንደ ነበር ገልጾልኋል። «አሕዛብ የግሠጧት ለኦጋንንት

እንዲሆን እንጂ በእግዚአብሔር እንዳይሠጠው እላለሁ፤ ከአጋንንትም ጋር ማሳበረተኞች እንድትሆኑ አልወድም» (1 ቆሮ. 10:20)።

አፍሪካውያን ቅድግ ልምምድን የሚከተሉበትን ምክንያት ለመረዳት የሚያስችግር አይደለም። በአፍሪካ ባህላዊ ተሐድሶ ብዙ ሰዎች የቀድሞውን ማንነታቸውን ዳግም እንዲገነዘቡ አድርጓል። በአፍሪካ ባህልና ሃይማኖት በቅርብ የተቆራኙ እንደ መሆናቸው፣ ይህ ወደ ባህላዊ ሃይማኖታዊ ልምምድ እንዲመለሱ መርቷል። ከዚህም ጋር ወንጌል ከመድረሱ በፊት ለሞቱት ዘመዶች መንፈሳዊ ደኅንነት ማሰባቸው፣ ቀደም ሲል የሥነ-መለኮት ምሁራን የነበሩትን ጨምሮ፣ ብዙዎችን ሰዎች የቅድመ-ክርስትናን ባህላዊ ሃይማኖቶች ፍትሐዊነት ለማረጋገጥ እንዲጥሩ አድርጓቸዋል። በአፍሪካውያን አመለካከት፣ ብዙውን ጊዜ እግዚአብሔር ሩቅና የማይደረስበት ሆኖ ይታያል። ስለ ሆነም፣ ለተራ ችግሮች ሰዎች እግዚአብሔርን ከማወክ ይልቅ በአናሳ መናፍስትና አማልክት መገልገሉን ፍጹም ተስማሚ አድርገው ይወስዳሉ። እንዲያውም፣ «የአፍሪካ ሥነ-መለኮት» ዕድገት፣ የባህላዊ ሃይማኖቶች ልምምድ እግዚአብሔር ለክርስቶስ ወንጌል መስፋፋት ያመቻቸው ቅድመ ዝግጅት እንደ ሆነ ለማረጋገጥ የሚደረግ ጥረት ሆኗል። ይሁንና፣ ይህንን አመለካከት በመጽሐፍ ቅዱስ ለናስደግፍ አንችልም።

በአፍሪካ በሚገኙት በብዙዎቹ ለዘብተኛ የሥነ-መለኮት ትምህርት በሚራመዱ ጥንታዊ የቤተ ክርስቲያን የእምነት ክፍሎች ዘንድ፣ እውነተኛ እስከ ሆንህ ድረስ የምታምነው ነገር አስፈላጊነቱ ውስን ነው የሚል አስተሳሰብ እየተለበተ ነው። በተጨማሪም፣ ብዙ አዳዲስ ክርስቲያኖች እምብዛም የመጽሐፍ ቅዱስ እውቀት የላቸውም። ስለ ሆነም፣ እግዚአብሔር ክርስቲያናዊ ካልሆነ ልምምድ ጋር አጣምረው ሊያመልኩት ሊታገሉ እንደማይችሉ አይገነዘቡም።

ክርስቶስን ለመከተል የሚወስኑ ብዙ ሰዎች ማንነቱንና እርሱንም ለምን እንደሚከተሉ በሚገባ ሳይገነዘቡ ይህንኑ ውሳኔ ያደርጋሉ። ምናልባት ኢየሱስ ለጋጢአታቸው ይቅርታ ለማስገኘት እንደ ሞተ ይረዱ ይሆናል። ይሁንና፣ ኢየሱስ የአጽናፈ-ዓለሙ ጌታና በምድርም ሆነ በሰማይ ሥልጣን ሁሉ እንዳለው አይረዱም። ኢየሱስ ብቻ የሚያጋጥሟቸውን እጅግ የከፋ ጉድለት ወይም ችግር ከመሙላት የላቀ ችሎታ እንዳለው አይገነዘቡም።

ሰለ ሆነም፤ የግል ችግር ሲያጋጥማቸው ወደ አያት ቅድማያት መናፍስት ወይም ወደ ምሥጢራዊ ኃይላት ይመለሳሉ። ወላጆቻቸውና አያት ቅድማያቸው ለአያሌ ትውልዶች የባህላዊ ሃይማኖቶችን ልምዶች ሰለ ተከተሉ፤ በትልቅ ችግር ጊዜ እነዚህ ልምዶች ብቻ እውነተኛ ኃይል ያላቸው ይመስላቸዋል። ወደ እነዚህ መናፍስትና ኃይላት በመመለስ በሕያው እግዚአብሔር ፊት ሌሎች አማልክት እያስቀመጡ መሆናቸውን አይገነዘቡም። ይህንንም በማድረግ፤ ከራሱ ከእግዚአብሔር ሊያገኙ ይችሉ የነበሩትን እርዳታና ጥበቃ አጥተው በምትኩ የእግዚአብሔርን ፍርድ ይጋብዛሉ። ይህንን ለሚያደርጉ ሰዎች እግዚአብሔር፤ «እናንተ ግን ተዋችሁኝ ሌሎችንም አማልክት አመለካችሁ! ስለዚህ ደግሞ አላድናችሁም። ሄዳችሁ የመረጣችኋቸውን አማልክት ጥሩ! እነርሱም በመከፈችሁ ጊዜ ያድኑአችሁ» ይላል (መሳ. 10:13-14)።

ሕያው እግዚአብሔር የተከፋፈለ ታማኝነት የማይቀበል ሲሆን፤ ሌሎች «አማልክት» እንዲረዱአቸው የሚፈልጉትን ሰዎች አይረዳም። ለዚህ ነው ኢየሱስ ክርስቶስ ከሁሉም የምትበልጠው ትእዛዝ «አምላክህን እግዚአብሔርን በፍጹም ልብህ በፍጹምም ነፍስህ በፍጹምም ኃይልህ ውደድ» የምትል እንደ ሆነች የተናገረው (ዘዳ. 6:5፤ ማቴ. 22:37-38)።

ብዙ የአፍሪካ ክርስቲያኖች ክርስቶስን እንከተላለን እያሉ የግል ችግር ሲያጋጥማቸው ለእርዳታ ወደ ጠንቋይ ወይም ምዋርተኛ መሄዳቸውን ሲቀጥሉ፤ በቅይጥ ልምድ ፈተና ይጠመዳሉ። ክርስቲያኖች የክርስትና እምነታቸውን ከእነዚህ ባህላዊ ልምዶች ጋር ሲዋሃዱ ቅይጥንትን ይከተላሉ።

መጽሐፍ ቅዱስ ሰለ መሥዋዕቶችና ሥርዓቶች ምን ይላል? በብሉይ ኪዳን ብዙ ሥርዓቶችና የእንስሳት መሥዋዕቶች መቅረባቸው እውነት ቢሆንም፤ መጽሐፍ ቅዱስ ኢየሱስ ለኃጢአት እግዚአብሔር የሚቀበለውን አንድ መሥዋዕት እንዳቀረበ ይናገራል። ከአዲስ ኪዳን እንደምንረዳው፤ የብሉይ ኪዳን መሥዋዕቶችና ሥርዓቶች ኃጢአትን ሊያስወግዱ አይችሉም (ዕብ. 10:4)።

እንግዲህ፤ የእነዚህ የብሉይ ኪዳን ሥርዓቶች ዓላማ ምንድን ነው? ቆላስይስ 2:17 እነዚህ ነገሮች ወደፊት የሚመጡ ነገሮች ጥላ እንደ ሆኑና እውነታው ግን በክርስቶስ እንደሚገኝ ይገልጻል። በሌላ አባባል፤ የብሉይ ኪዳን መሥዋዕቶችና ሥርዓቶች እግዚአብሔር ለኢየሱስ ክርስቶስ

መሥዋዕትና ደኅንነት የሰጣቸው መግለጫዎች ናቸው። አዲስ ኪዳን፡ «(የብሉይ ኪዳን) ሊቀ ካህናትም ሁሉ ዕለት ዕለት እያገለገለ ኃጢአትን ሊያስወግዱ ከቶ የማይችሉትን እነዚያን መሥዋዕቶች ብዙ ጊዜ እያቀረበ ቆሞአል፡ እርሱ (ኢየሱስ) ግን አንድን መሥዋዕት . . . አንድ ጊዜ በማቅረብ የሚቀደሱትን የዘላለም ፍጹማን አድርጎአቸዋልና» ይላል (ዕብ. 10:11-14)።

ለብዙ አፍሪካውያን የሥርዓቶች ተካፋይ መሆን አስፈላጊ ነገር ነው። ኢየሱስ የሰውየውን ዳግም ልደት ለመመስከር ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ የሚፈጸም ሥርዓት አዝዞአል። ይህም የውኃ ጥምቀት ሥርዓት ነው (ማቴ. 28:19)። በምዕራፍ አሥራ ሦስት ከአካለ መጠን መድረሻ ሥርዓቶች ሥር እንደ ቀረበው፣ በተለይ በአፍሪካ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ለውኃ ጥምቀት ይፋዊ እውቅና ብትሰጥ መልካም ነው። በቤተ ክርስቲያን ኅብረተሰብ ውስጥ ይህ ዐቢይ ክስተት ሊሆን ይገባል።

ኢየሱስ ክርስቲያኖች ለኃጢአታቸው ሲል በመስቀል ላይ መሞቱን ያስቡ ዘንድ ሌላም ሥርዓት ሰጥቶአቸዋል (ማቴ. 26:26-28)። ይህ ሥርዓት በዓለም በሁሉም ክርስቲያኖች ዘንድ መደበኛ ሥርዓት ሆኖ ይከበራል። ይህም የቅዱስ ቁርባን ሥርዓት ነው። የኢየሱስ ሞት እውነታ በሕዝቡ አእምሮ ውስጥ አዲስ ሆኖ እንዲቆይ ይህ ሥርዓት በመደበኛነት ሊዘወተር ይገባል።

በአፍሪካ ክርስቲያናዊ ካሊሆኑ ሃይማኖቶች ጋር ያልተዛመዱ አንዳንድ ሥርዓቶች አሉ። አንዳንድ የሕዝብ ቡድኖች በእያንዳንዱ አዲስ ዓመት መጀመሪያ ትልቅ በዓል ያደርጋሉ። አንዳንዶች ደግሞ የአደን ውሎአቸው የተላካ እንዲሆን ልዩ በዓል ያዘጋጃሉ። በዓለም ሁሉም ባህል ሰርግንና ልጅ መወለድን ተከትለው የሚመጡ ልዩ ወጎችና ባህላዊ ልምዶች አሉት። በአብዛኛው ምዕራባዊና ዘመናዊ የአፍሪካ ሰርጎች፣ ሙሽራውና ሙሽራዬቱ የሰርጉን ኪክ በጋራ ቆርሰው ሁለቱም ትንሽ ቁራሽ የሚበሉበት የሥርዓት ልምድ አለ። ይህ ጉዳት የግያመጡ ልምዶች ምሳሌ ነው።

ክርስቲያን በየትኞቹ ሥርዓቶች እንደሚካፈልና የትኞቹን እንደሚተው እንዴት ይወስናል? እንደ አጠቃላይ መመሪያ፣ ክርስቲያናዊ ካሊሆኑ ሃይማኖቶች ጋር ባልተጣለፉት መጽሐፍ ቅዱስ የሚኮንነውን ግንኙነት ነገር በግያካትቱ ወይም የክርስቲያኑን ምስክርነት በግያጠቱ ልምዶች ውስጥ መሳተፍ ጉዳት ላይኖረው ይችላል። ክርስቲያን በሚያደርገው ነገር

ሁሉ አዎንታዊ ክርስቲያናዊ ምስክርነት ለመጠበቅ መሻት አለበት። ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን ለማስከበር ሲባል፤ ሁልጊዜም ባሕርዩ ነቀፋ የሌለበት ሊሆን ይገባል (ፊልጵ. 2:15)። ኢየሱስ፤ «መልካሙን ሥራችሁን አይተው በሰማያት ያለውን አባታችሁን እንዲያከብሩ ብርሃናችሁ እንዲሁ በሰው ፊት ይብራ» ብሏል (ማቴ. 5:16)።

ብዙ ልምዶች በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በስም አልተዘረዘሩም። አንድ ሰው ስለ አንድ ልምድ እርግጠኛ ካልሆነ፤ አያሌ በባል ክርስቲያን ሽማግሌዎችን በማግከር የሚሉትን መስማቱ ከሁሉም የተሻለ ነው። ሽማግሌዎቹ ስለ ልምዶች ማንኛውንም ዓይነት ማስጠንቀቂያ ወይም ጥርጣሬ ካላቸው፤ ከዚያ ልምድ መታቀቡ ሳያውቁ ኃጢአት ከመፈጸም ያድናል።

ሌላም የተያያዘ ጉዳይ አለ። በመጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ ያልተጠቀሱትን ልምዶች ማድረግ ለአንዳንድ ክርስቲያኖች ኃጢአት ሊሆን፤ ለሌሎች ደግሞ ኃጢአት አይመስላቸውም። በዚህ ጊዜ፤ ልምዶችን ማድረግ ትክክል ነው ብሎ የሚያምነው «ጠንካራ» ክርስቲያን ስሕተት ነው ብሎ ለሚያምነው (ለ«ደካማው» ክርስቲያን) ሕሊና ሲባል፤ ከልምዶች መራቅ አለበት። ጳውሎስ በሮሜ 14:1-16 እና 1ኛ ቆሮንቶስ 8:7-13 ያስተማረው ይህንኑ ነው።

ለዚህ ዓይነቱ ሁኔታ ምሳሌ የሚሆነን ምናልባት ሲሞት ያልደግውን እንስሳ ሥጋ መብላት ሊሆን ይችላል። ይህም ለምሳሌ በመንገድ ላይ በመኪና ተገጭቶ የሞተውን እንስሳ ሥጋ ሊሆን ይችላል። በዘሌዋውያን 17:12-14 እና የሐዋርያት ሥራ 15:29 በተገለጸው መሠረት፤ መስሊሞች ሁሉና አንዳንድ ክርስቲያኖች እንዲህ ዓይነቱን ሥጋ መብላት ኃጢአት እንደ ሆነ ሊያስቡ ይችላሉ። ሌሎች ክርስቲያኖች ደግሞ በማርቆስ 7:19 ላይ በመመሥረት ኃጢአት እንዳልሆነ ሊያስረዱ ይችላሉ። በዚህ ጊዜ፤ ሥጋውን መብላት ኃጢአት እንዳልሆነ የሚያስቡ ክርስቲያኖች፤ ሌላው ሰው የሚሰናከል ከሆነ ከመብላት ሊታቀቡ ይገባል።

በበሽታ ጊዜ የመድኃኒት እርዳታ መፈለግን በተመለከተ፤ በተለይም ከባህላዊ መድኃኒት ጋር ባህላዊ ሃይማኖት የሚከተሉትን ሰዎች ማስወገዱ አስፈላጊ ነው። ባህላዊ መድኃኒት ከሚቀምሙ ሰዎች አንዳንዶቹ ንጹሕ የቅጠላቅጠል ወይም የአጥንት ባለሙያዎች (ወጪኞች) ይሆናሉ። በዚህ ጊዜ ክርስቲያናዊ ያልሆነ ሃይማኖት ስለሌለበት፤ እነዚህን ሰዎች ማግከሩ ኃጢአት አይሆንም። ይሁንና፤ ብዙ ቅጠል ቀጣሚዎች ባህላዊ

መድኃኒቶቻቸውን ሲያዘጋጁ የመናፍስትን እገዛ ይሻሉ። ክርስቲያን የዚህ ዓይነቱን መድኃኒት በመውሰድ፣ ባለግወቅ አጋንንትን በሚያካትት ነገር ውስጥ ሊዘፈቅ አይገባም።

በተግባር ሲታይ፣ መንፈሳዊ አደጋ ሳይኖርበት እንኳ የአንዳንዱ ጉጹሕ ቅጠል ቀጣሚዎችን መድኃኒት መጠቀም ጤናማ ሳይሆን ይችላል። ይህ በተለይ ለፅንሰና ለጉበት በሽታ መድኃኒትነት በሚውልበት ጊዜ አደገኛ ነው። ክርስቲያን ሰውነቱ ለእግዚአብሔር ክብር ሊውል የሚገባ የእግዚአብሔር ቤተመቅደስ እንደሆነ ሊያስታውስ ይገባል (1 ቆ. 6:19-20)። ስለ ሆነም፣ ክርስቲያን ከሁሉም የተሻለውን የሕክምና እርዳታ ለግግኝት መሻት አለበት።

መ. በሰውና በእግዚአብሔር መካከል ሊያግልድ የሚችል ግን ነው?

በአፍሪካ አማላጆች በጣም አስፈላጊዎች ናቸው። ብዙ ልምዶች በአማላጅ አገልግሎት ዙሪያ ተመሥርተዋል። አማላጅ ሁለት ሰዎችን ወይም ቡድኖችን ወደ መስግማት የሚያመጣ አካል ነው። ብዙ የአፍሪካ ጋብቻዎችና አንዳንድ የሥራ ግንኙነቶችም ሳይቀሩ በአማላጅ አግካሻነት የሚፈጸሙ ናቸው። ብዙ ባህላዊ ሃይማኖቶች እግዚአብሔር እንደ አያት ቅድማያት መንፈስ በመሳሰሉ አማላጆች አግካሻነት ብቻ እንጂ በቀጥታ ሊመለከ (ሊቀርቡት) እንደማይችል ያምናሉ።

በእግዚአብሔር ፊት የሰውን ልጅ፣ በሰው ልጅ ፊት ዳግሞ እግዚአብሔርን ሊወክል የሚችለው ግን ነው? የእናሳ መናፍስትን አማላጅነት ሳይጠቀሙ በቀጥታ ከእግዚአብሔር ጋር መገናኘት ይቻላል? ክርስቲያናዊ ያልሆኑትን ሃይማኖቶች የሚከተሉ ሰዎች ብዙውን ጊዜ የአያት ቅድማያት መናፍስት፣ አማልክት፣ ነቢያት፣ ወይም ሌሎች አዋቂዎች በሰው ልጆችና በእግዚአብሔር መካከል የአማላጅነትን ተግባር እንደሚፈጽሙ ያምናሉ። አንዳንድ ክርስቲያኖችም ሳይቀሩ የሞቱት ክርስቲያኖች ወይም የኢየሱስ እናት ግርያም በእነርሱና በእግዚአብሔር መካከል ሊያግልዱ እንደሚችሉ ያምናሉ። መጽሐፍ ቅዱስ ስለዚህ ጉዳይ ምን ይላል?

መጽሐፍ ቅዱስ፣ «አንድ እግዚአብሔር አለና፣ በእግዚአብሔርና በሰውም መካከል ያለው መካከለኛው ደግሞ አንድ አለ፣ እርሱም ሰው የሆነ ክርስቶስ ኢየሱስ ነው» ይላል (1 ጢሞ. 2:5)። ይህ ነገር በእግዚአብሔርና በሰው ልጅ መካከል እግዚአብሔር የሚቀበለው አንድ ሥልጣን ያለው አማላጅ እንዳለ ያመለክታል። እርሱም ኢየሱስ ክርስቶስ

ነው (ሶብ. 9:15)። ሌሎችን አማላጆች የሚፈልጉ ሰዎች በአጋንንታዊ መናፍስት ሊጠቁ ይችላሉ።

ይህም ክርስቲያኖች ለአማኝ ወዳጆቻቸው ሊጸልዩ አይችሉም ማለት አይደለም። ሊጸልዩ ይችላሉ፤ መጸለይም አለባቸው። ይሁንና፣ የሰውን ልጅ በእግዚአብሔር ፊት የመወከል ሥልጣን ያለው ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው። እግዚአብሔርንም ለሰው ልጅ የመወከል ሥልጣን ያለው ክርስቶስ ብቻ ነው። በመስቀል ላይ ሞቱ ሰውንና እግዚአብሔርን ያስታረቀው እርሱ ብቻ ነው (ቆላ. 1:19-20)። በተጨማሪም፣ ከክርስቶስ ጋር በሚኖረን የግል ግንኙነት ላይ ካልተመሠረተ፣ ለእግዚአብሔር መጸለዩ ዋጋ የለውም። «በኢየሱስ ስም» የመጸለዩ ትርጉም ይኼ ነው (ዮሐ. 16:24-27)። ጸሎታችን በእግዚአብሔር አብ እንዲደመጥ ሊያደርግ የሚችለው ኢየሱስ ብቻ ነው። ወደ እግዚአብሔር ለመቅረብ በመናፍስት የማማለፉ አሳብ በጠቅላላው የአጋንንት ማታለያ ነው (1 ጢሞ. 4:1)። ይህ ማታለያ አንዳንድ ሰዎች በኢየሱስ ክርስቶስ አማካኝነት ከእግዚአብሔር ጋር ግላዊ ግንኙነት እንዳያደርጉ አቅቦአል።

ሠ. ክርስቲያን ለአገሩ መንግሥት የሚኖረው ኃላፊነት ምንድን ነው?

በዓለም በሚገኙ አገሮች በሙሉ ማለት ይቻላል ክርስቲያኖች ስለ አገራቸው መንግሥት ያጥረመርማሉ። በታሪክ ሙሉ ለሙሉ እውነተኛነት የነበሩ የመንግሥት ባለሥልጣናት መኖራቸው እውነት ነው። ክርስቲያኖች በአገራቸው መንግሥት ላይ ምን ዓይነት አመለካከት ሊኖራቸው ይገባል? መጽሐፍ ቅዱስ ምን ይላል?

ይህንን ጥያቄ ለመመለስ፣ አንድ ክርስቲያን የሰብአዊ መንግሥትን ጅማራ መረዳት አለበት። ከሰው ዕይታ አንጻር፣ የተወሰነ መንግሥት የሚኖረው የተወሰኑ ጠንካራ ሰዎች በወታደራዊ ኃይል ወይም ፖለቲካዊ ፕረት አማካኝነት፣ በሌሎች ላይ ኃይል ሊቀዳጁ በመቻላቸው ምክንያት እንደሆነ ማሰቡ ቀላል ነው።

ይሁንና፣ መጽሐፍ ቅዱስ በሰብአዊ መንግሥታት ላይ የተለየ አመለካከት አለው። በምዕራፍ አራት እግዚአብሔር ሁሉንም ነገር ለመቆጣጠር ኃይል እንዳለው ተመልክተናል። እርሱ ሉዓላዊ ነው [መዝ. (103):19]። እግዚአብሔር ሉዓላዊነቱን በተግባር ላይ ከሚያውልባቸው መንገዶች አንዱ የሰብአዊ መንግሥታት መውደቅና መነግት ነው። በሮሜ 13:1-2 እነዚህን አስገራሚ ቃላት እናነባለን፡- «ነፍስ ሁሉ በበላይ ላሉት

ባለ ሥልጣኖች ይገዛ። ከእግዚአብሔር ካልተገኘ በቀር ሥልጣን የለምና፤ ያሉትም ባለሥልጣኖች በእግዚአብሔር የተሾሙ ናቸው። ስለዚህ ባለሥልጣንን የሚቃወም የእግዚአብሔርን ሥርዓት ይቃወማል፤ የሚቃወሙትም በራሳቸው ላይ ፍርድ ይቀበላሉ።» መጽሐፍ ቅዱስ ሰብአዊ መንግሥታት በእግዚአብሔር እንደ ተመሠረቱ ያስተምራል።

ብዙዎቹ ክርስቲያኖች፣ በተለይም በጣም ብልሹ ወይም ጨዋ በሆነ መንግሥት አገዛዝ ሥር ሲወድቁ፣ ከላይ የተመለከተውን ምንባብ ለመቀበል ይቸገራሉ። ጳውሎስ ይህንን መልእክት የጻፈው በሮም ለነበሩት ክርስቲያኖች እንደ ነበር ስንረዳ፣ እነዚህ ቃላት ይበልጥ ያስገርሙናል። ሮም ቄሣሮች ተብለው የሚጠሩ አንዳንድ ብልሹና ጨዋ ገዥዎች የሚገኙባት አረማዊት ከተማ ነበረች። ጳውሎስ መልእክቱን ለሮም አማኞች ከጻፈ ብዙም ሳይቆይ፣ ከእነዚህ ቄሣሮች አንዳንዶቹ ክርስቲያኖችን በከፋ ሁኔታ አሳደዋቸዋል።

ይሁንና፣ መንፈስ ቅዱስ በጳውሎስ አማካኝነት እግዚአብሔር ከመሠረተው በቀር የመንግሥት ሥልጣን እንደሌለ ይነግረናል። ይህን ሊል መጽሐፍ ቅዱስ ሁሉም መንግሥት መልካም እንደ ሆነ መግለጹ አይደለም። የሰው መንግሥት እግዚአብሔር ለሰው ልጅ በጎነት ያቀደው ነገር እንደ ሆነ ብቻ ይገልጻል። ሰብአዊ መንግሥት እግዚአብሔር በአንዲት አገር ሕግና ሥርዓት የሚያስከብርበት መንገድ ነው (ሮሜ 13:3-4)። በአንዲት አገር መንግሥት ባይኖር፣ ሁኔታው ምን ሊመስል እንደሚችል አስብ። ሰዎች እንቀጣለን የሚል ሥጋት ሳይኖርባቸው ሙሉ ለሙሉ የጋጢአት ተፈጥሮአቸው እንደ ፈቀደላቸው ይሆኑ ነበር። ወንጀል ከቁጥጥር ውጭ ይሆን ነበር። የፖስታ አገልግሎት ወይም ሌላ የመንግሥት ድርጅት አይኖርም ነበር። በዚህም፣ ሕይወት የማይወጧት አቀባት ትሆን ነበር። በሮሜ 13:4፣ «(የመንግሥት ባለሥልጣን) ክፉ አድራጊውን የሚበቀል የእግዚአብሔር አገልጋይ ነውና» የሚል እናነባለን።

አንዳንድ መንግሥታት ከሌሎች በላይ ብልሹዎች ናቸው። ክርስቲያኖች በከፋ መንግሥት አገዛዝ ሥር ሲኖሩ ምን ሊያደርጉ ይገባ?

መጽሐፍ ቅዱስ ክርስቲያን ለአገሩ መንግሥት በሚኖረው ኃላፊነት ላይ በጣም ግልጽ ነው። መጻለይና መታዘዝ ይኖርበታል። በ1ኛ ጢሞቴዎስ 2:1-2፣ «ለመናና ጸሎት . . . ስለ ነገሥታትና ስለ መኳንንትም ሁሉ እንዲደረጉ ከሁሉ በፊት እመክራለሁ» የሚል እናነባለን። ክርስቲያኖች ስለ አገራቸው መንግሥት በማማረር ብዙ ጊዜ ያሳልፋሉ። ይሁንና፣

ለመንግሥትና ለመንግሥት ባለሥልጣናት በመጸለይ የሚያሳልፉት ጊዜ ምን ያህል ነው? ይህ መልካም አሳብ ብቻ ሳይሆን ከጌታ የተሰጠ ትእዛዝ ነው። እንዲያውም፤ የመጀመሪያው አስፈላጊ ነገር ነው። ሐዋርያው፤ «ከሁሉ በፊት እመክራለሁ» ይላል (1 ጢሞ. 2፡1-2)።

ለክርስቲያኖች ለአገራቸው መንግሥት አለመጸለይ ትልቅ ኃጢአት ነው። አሳስፈላጊ የሆኑ ብዙ ሥቃዮችና መጥፎ አገዛዞች የሚመጡት፤ የእግዚአብሔር ሕዝቦች አዘወትረውና ትኩረት ሰጥተው ለመንግሥታቸው ባለመጸለያቸው ነው። ዲያብሎስ ሰብአዊ መንግሥታትን በመጠቀም ዓለምን ለመቆጣጠር እንደሚፈልግ በምዕራፍ አሥራ አንድ ተመልክቷል። ለመንግሥት ባለሥልጣናት በምንጸልይበት ጊዜ ሰይጣን በእነዚህ ባለሥልጣናት ላይ ያለውን ተጽዕኖ እናቀርባለን። በተጨማሪም፤ በጸሎታችን እነዚህ ባለሥልጣናት የእግዚአብሔርን ጥበብና እገዛ እንዲያገኙ እናደጋለን። ክርስቲያን ሁሉ በየሰዓቱ የተወሰነ ጊዜ ለአገሩ መንግሥት ቢጸምና ቢጸልይ፤ ይህ እጅግ የተገባ ልምምድ ይሆናል። በዓለም ሁሉ የሚገኙ ክርስቲያኖች ይህንን ቢያደርጉ፤ የሰው ልጅ የታሪክ ምዕራፍ ይለወጥ ነበር። አጥቢያ አብያተ ክርስቲያናትም ለአገራቸው መንግሥት ለመጸለይ ልዩ ጊዜ መመደብ አለባቸው።

እግዚአብሔር የሕዝቡን ጸሎት ለመመለስ የተስፋ ቃል ሰጥቷል (ማቴ. 18፡19)። ከክርስቲያኖች ባሻገር፤ ለአገራቸው መንግሥት እርዳታ ለማግኘት ወደ እግዚአብሔር የመቅረብ ዕድል ያለው የለም።

እግዚአብሔር ለመንግሥት መሪዎቻችን እንድንጸልይ ሰላዘዘን፤ እነዚያን ጸሎቶች ለመመለስ ዝግጁ ነው። መንግሥቱ በጣም ከፋ ከሆነ፤ እግዚአብሔር ሙሉ ለሙሉ ሊለውጠው ይችላል። በዳንኤል 2፡21፤ «(እግዚአብሔር) ነገሥታትን ያፈላሳል፤ ነገሥታትንም ያስነሣል» የሚል እናነባለን።

እግዚአብሔር ሁልጊዜም ጸሎታችንን በመመለስ ጠቅላላውን መንግሥት ሳይለውጥ ቢችልም፤ በሥልጣን ላይ የሚገኙትን ሰዎች ልብ ሊለውጥ ይችላል። በቅርቡ የተፈጸመው የዚህ እውነት አስደናቂ ምሳሌ፤ እግዚአብሔር በኮሚኒስት አገሮች የነበሩትን የአያሌ መሪዎች ልብ መለወጡ ነው። ኮሚኒዝምን በግብረታታት ክርስቲያኖችን ያስሩ የነበሩ ሰዎች ራሳቸው፤ በ1990ዎቹ መጀመሪያ ላይ ኮሚኒዝምን ከደዋል። የቀድሞዬቱ ሶቭየት ኅብረት፤ ከሃዲያን ኮሚኒስቶች፤ ክርስቲያኖች ወደዚያው መጥተው በሕዝብ ትምህርት ቤቶች ክርስትናን እንዲያስተምሩ

ጠይቀዋል! እንዲህ የሰውን ልብ ሊለውጥ የሚችለው እግዚአብሔር ብቻ ነው።

በቀድሞዋ ሶሻላዊ ኅብረት ለምን እንዲህ ዓይነት ታላላቅ ለውጦች እንደ ተፈጸሙ ምናልባትም በርካታ ምክንያቶች ይኖራሉ። ይሁንና፣ ከሁሉም የሚበልጠው ምክንያት ስደትን የተቀበሉ የእግዚአብሔር ሕዝቦች ያቀረቡት ጸሎት ነው። እነዚህ ክርስቲያኖች በ70 የማርክሲስት አገዛዝ ዓመታት፣ የኮሚኒስት ጭቆና ያከትሎ ዘንድ መጸለያቸውን ቀጥለው ነበር። ሕዝቡ በታማኝነት ቢጸልይ እግዚአብሔር የአፍሪካን የመንግሥት መሪዎች ልብ ሊለውጥ ይችላል።

የአገሪቱ መንግሥት ዲሞክራሲያዊ እስከ ሆነ ድረስ፣ በመንግሥት ምርጫዎች በጸሎት መካፈል የክርስቲያን ኃላፊነት ነው። የአንዳንድ ዲሞክራሲያዊ መንግሥታት ልምድ እንዳመለከተው፣ ክርስቲያኖች በአሳሳቢ ጉዳዮች ላይ ድምፃቸውን አስተባብረው ሲያሰሙ፣ የመንግሥታቸውን ፖለቲካና ሕግጋት ከእግዚአብሔር ፈቃድ አኳያ በጽድቅ ለመለወጥ ይችላሉ።

ክርስቲያኖች ለመንግሥታቸው ያላቸው ሁለተኛው ኃላፊነት፣ መንግሥትን መታዘዝና ሕግጋቱን መጠበቅ ናቸው። በ1ኛ እጥረስ 2:13-15፣ «ስለ ጌታ ብላችሁ ለሰው ሥርዓት ሁሉ ተገዙ፤ ለንጉሥም ቢሆን ከሁሉ በላይ ነውና፤ ለመኳንንትም ቢሆን፣ ከቶ የሚያደርጉትን ለመቅጣት በጎም የሚያደርጉትን ለማመስገን ከእርሱ ተልከዋልና ተገዙ። በጎ እያደረጋችሁ የማያውቁትን ሞቾች ዝም ታሰኙ ዘንድ እንዲህ የእግዚአብሔር ፈቃድ ነውና» የሚል እናነባለን።

ክርስቲያኖች የአገራቸውን መንግሥት ሊታዘዙ የማይገባበት ብቸኛው ምክንያት፣ መንግሥት ክርስቲያኖች ስለ ክርስቶስ እንዳይናገሩ ሲከለከል ወይም የእግዚአብሔርን ሕግ የሚተላለፍ ነገር እንዲያደርጉ ሲያዛቸው ብቻ ነው። በሐዋርያት 4:17-20፣ ሐዋርያው እጥረስና ዮሐንስ ስለ ክርስቶስ እንዳይናገሩ የአይሁድ መሪዎች ከልክለዋቸው ነበር። በዚህም ጊዜ፣ በጉዳዩ ላይ ከሰው ይልቅ እግዚአብሔርን መታዘዝ እንዳለባቸው ገለጹ (ዮሐ. 4:19-20)። በዳንኤል 3:13-18፣ ሦስቱ የዳንኤል ጓደኞች ንጉሡ ላቆመው ጣዖታዊ የወርቅ ምስል ወድቀው እንዲሰገዱ በንጉሥ ናቡከደነፆር ተጠየቁ። ይሁንና፣ ሁለተኛውን ትእዛዝ ጥለው (ዘጸ. 20:4-5)፣ ለናቡከደነፆር ምስል ሊሰገዱ አልፈለጉም። በዚህም ምክንያት ወደ

እቱን እሳት ተጣሉ። ይሁንና፤ ናቡከደነፆር በዓይኑ በብሌኑ ፈጦ እያየ እግዚአብሔር አድናክቶዋል (ዳን. 3:19-27)።

ክርስቲያኖች ከግጥረምረም ይልቅ ለመንግሥታቸው በመጸለይና ሕግጋቱን በመታዘዝ፤ በዓለም ፊት ስለ ክርስቶስ መልካም ምስክርነት ይኖራቸዋል። እንዲሁም «የግያውቁትን ሞቶች ዝም ያስኛሉ» (1 ጲጥ. 2:15)።

ግጥቃለያ

መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር በታሪክ ውስጥ በተለያዩ ጊዜያት ሕዝቡን ለመምራት የተለያዩ መንገዶችን እንደ ተጠቀመ ያመለክታል። ይሁንና፤ እነዚህ ሁኔታዎች የተፈጸሙት መጽሐፍ ቅዱስ ከመጻፉ ወይም እንደ ዛሬው በእግዚአብሔር ሕዝብ እጅ ከመገኘቱ በፊት ነበር። ሙጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር በቃሉ አግካኝነት ሕዝቡን የሚመራበትና የሚያስተምርበት ተዳሚ መሣሪያ እንደ ሆነ ይገልጻል [መዝ. 1:1-2፤ (119):105]። በተጨማሪም፤ መጽሐፍ ቅዱስ ወላጆችን ጨምሮ ከመንፈሳዊ አግካሪዎች ምክር መጠየቁ መልካም እንደ ሆነ ይገልጻል (ዮሳፊ 1:8፤ 11:14፤ ቆላ. 3:16)። ባልተለመዱ ሁኔታዎችና እግዚአብሔር እንደ ሕልም ያሉትን ሌሎች የምሪት መንገዶች በተጠቀመባቸው አንዳንድ ባህሎች፤ ዛሬም እንዲህ ዓይነት መንገዶችን ሊጠቀም ይችላል። ይሁንና፤ ክርስቲያን እግዚአብሔር ባልተለመዱ መንገዶች እየመራው እንደ ሆነ ሲያስብ የዚህ ዓይነቱ ምሪት ከመጽሐፍ ቅዱስ እውነት ጋር መመሳከር አለበት። እግዚአብሔር ከቆውንም ከቃሉ ጋር የሚዳረር ምሪት አይሰጥም።

ዛሬ በአፍሪካ የእግዚአብሔር ነቢያት እንደ ሆኑ የሚናገሩ ብዙ ሰዎች አሉ። ሰዎች እውነተኛውን የእግዚአብሔር ነቢይ እንዴት ይለያሉ? መጽሐፍ ቅዱስ፤ «የኢየሱስ ምስክር የትንቢት መንፈስ ነው» ይላል (ፊኦይ 19:10)። ዛሬ ብቸኛዎቹ እውነተኛ የእግዚአብሔር ነቢያት፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት መሠረት ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ የሚነገረውን እውነት የሚያውቁና የሰዎችን ልብ ወደ ክርስቶስ የሚመልሱ ናቸው።

በባህላዊ ሥርዓቶች የመካፈሉስ ጉዳይ? የዚህ ዓይነቱ ተሳትፎ ዓለምን መመሰልና ቅይጥ ልምድ የሚሆነው መቼ ነው? ክርስቲያናዊ ያልሆኑ እምነቶች ሰዎችን በግታለል በኢየሱስ ክርስቶስ አግካኝነት ከእግዚአብሔር ጋር ቀጥተኛ ግንኙነት አንዳያደርጉ ስለሚከላከሉ፤

እግዚአብሔር ሕዝቡ የሐሰት ሃይማኖቶችን፣ እምነቶችና ልምምዶች እንዲያስወግዱ ያዛል (ዘሌ. 18:3፤ 2 ነገሥት 17:38-39)። ስለዚህ፣ ክርስቲያናዊ ያልሆነ ሃይማኖት ልምምዶችን የሚያካትቱ ሥርዓቶች ወይም በዓላት መወገድ አለባቸው። ጉዳዩ ግልጽ ካልሆነ፣ የበላል ክርስቲያን ሽማግሌዎችን ምክር መጠየቁ ጥበብ ነው።

በአፍሪካ ባህል ወደ እግዚአብሔር በአማላጆች አማካኝነት ብቻ መቅረቡ የተለመደ ነው። ይሁንና፣ በሰዎች ፈንታ ወደ እግዚአብሔር የመቅረብ ብቃት ያለው ማን ነው? የአያት ቅድማያት መናፍሰት ነን የሚሉ አጋንንት እንዳልሆኑ ጥርጥር የለውም። መጽሐፍ ቅዱስ የሰውን ልጅ በእግዚአብሔር ፊት፣ እግዚአብሔርን ደግሞ በሰዎች ፊት የመወሰድ ብቃት ያለው አንድ አካል ብቻ እንዳለ ይናገራል። እርሱም ኢዮሱስ ክርስቶስ ነው (1 ጢሞ. 2:5፤ ዕብ. 9:15)።

በከፉ ወይም ጨቋኝ መንግሥት ሥር የሚኖሩ ክርስቲያኖች ምን ሊያደርጉ ይገባል? መጽሐፍ ቅዱስ ክርስቲያኖች ሁሉ በሁኔታዎች እንዲጸልዩ (1 ጢሞ. 2:1-2) እና እንዲታዘዙ (1 ዲፒ. 2:13-15) ያዛል። መጽሐፍ ቅዱስ ሰብአዊ መንግሥትን የመሠረተው ራሱ እግዚአብሔር እንደ ሆነ ይናገራል (ሮሜ. 13:1)። እግዚአብሔር ከፋውን መንግሥት ለማሻሻል ወይም በሌላ ለመተካት ይችላል (ማቴ. 6:10)። ታሪክ ሕዝቡ በታማኝነት በጸለየ ጊዜ፣ እግዚአብሔር እነዚህን ሁለት ነገሮች በተለያዩ ጊዜያት እንዳደረገ ይገልጻል።

በምዕራፍ 14 ላይ የተመሠረቱ የመወያያ ጥያቄዎችና መልመጃዎች

1. በብሉይ ኪዳን ዘመን እግዚአብሔር ሕዝቡን የመራባቸው አንዳንድ መንገዶች የትኞቹ ናቸው?
2. እግዚአብሔር ዛሬ ለሕዝቡ ሁሉ ምሪት ለመስጠት የሚጠቀምባቸው ሁለት መንገዶች የትኞቹ ናቸው?
3. ሦስት አባላት በሚገኙባቸው ቡድኖች ተከፋፈሉና በሚከተሉት ጥያቄዎች ላይ ተወያዩ።

ሀ) እግዚአብሔር በምን ዓይነት ሁኔታዎች ውስጥ ሕዝቡን በሕልም እንደሚመራ ታስባለህ?

ለ) እግዚአብሔር በምን ዓይነት ሁኔታዎች ውስጥ ሕዝቡን በቀጥተኛ የመላእክት ጣልቃ-ገብነት እንደሚመራ ታስባለህ?

4. ሦስት ሰዎች እግዚአብሔር በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት አማካኝነት፣ ግልጽ ውሳኔዎችን ለማስተላለፍ እንዴት እንደመራቸው ይናገሩ።

5. ሦስት ሰዎች እግዚአብሔር በበላል ክርስቲያን ወዳጆቻቸው አማካኝነት፣ ግልጽ ውሳኔዎችን ለማስተላለፍ እንዴት እንደ መራቸው ይናገሩ።

6. በቡድኑ ውስጥ እንደ ሕልም ወይም የመላእክት ጣልቃ-ገብነት በመሳሰሉ ያልተለመዱ መንገዶች የእግዚአብሔርን ምሪት የተቀበለ ሰው ካለ፣ ታሪኩን ለተቀሩት የቡድኑ አባላት ያካፍል። ምስክርነቱ ካበቃ በኋላ፣ እግዚአብሔር በዚያ ሁኔታ ውስጥ ለምን ይህንን ዓይነት ምሪት እንደ መረጠ ተወያዩ።

7. በቡድኑ ውስጥ የአፍሪካዊን ነቢይ ስበክት የሰማ ሰው እንዳለ ጠይቅ። እንዲህ ዓይነት ሰው ከተገኘ፣ ነቢዩ ስለ ምን እንደ ተናገረና ዋና መልእክቱም ምን እንደ ነበር ጠይቅ። ቡድኑ ትንቢቱ እውነት ወይም ውሸት መሆኑን ምክንያት በመስጠት ይወስን።

8. አራት ያህል አባላት በሚገኙባቸው ቡድኖች ተከፋፈሉ። የቡድኑ አባላት በአካል የተመለከቱላቸውንና በክርስትናና በአረማዊነት መካከል የሚዘወተሩትን የቅይጥ ልምድ ምሳሌዎች በተቻለ መጠን በርካት አድርገው ይዘርዝሩ።

9. የሮም ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን፣ የኢየሱስ እናት ማርያም ለኃጢአተኞች ቆማ በእግዚአብሔር ፊት ልታማልድ ትችላለች የሚለው እምነት የተሳሳተ የሚሆነው ለምንድን ነው?

10. ለአገሩ መንግሥት የክርስቲያን ሁለት ዐበይት ኃላፊዎች የትኞቹ ናቸው?

11. እንበልና በአንዲት አገር የሚገኘው መንግሥት ከፍተኛ ፀረ-ክርስቲያን እድም አለው። ለዚህ ዓይነቱ ሁኔታ የክርስቲያኖች ምላሽ ምን መሆን እንዳለበት ተወያዩ።

12. አፍሪካውያን ምሪትን ለመፈለግ አዘወትረው የሚጠቀሙባቸው መንገዶች የትኞቹ ናቸው? ከእነዚህ ውስጥ አግዚአብሔር የተቀበላቸው መንገዶች የትኞቹ ናቸው? መልስህን በመጽሐፍ ቅዱስ አስደግፍ።
13. የአፍሪካን ሥርዓቶችና በዓላት ገጽታና በአፍሪካ ሕይወት ውስጥ ያላቸውን ሚና በማንሣት ተወያዩ። እነዚህ ሥርዓቶች ከክርስቲያን ኅብረተሰብ ጋር የሚዛመዱት እንዴት ነው?
14. የአፍሪካን አማላጆችና አማልክት ከኢየሱስ ክርስቶስ አማላጅነት ጋር በማነጻጸር ተወያዩ።
15. የአግዚአብሔርን ቃል ከመንደር ሽማግሌዎች ምክር ጋር እንዴት ታዛዎዳለህ?
16. አፍሪካውያን ስለ መንግሥት ወይም ሥልጣን ስላላቸው ሰዎች ያላቸው ግንዛቤ ምንድን ነው? ይህስ ከዘመናዊ የአፍሪካ ማኅበረሰብና ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር እንዴት ይዛመዳል?

SUGGESTED FOR FURTHER READING

- Duewel, Wesley. Let God Guide You. Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 1988.
- Hastings, Adrian. African Christianity. London: Geoffrey Chapman, 1976.
- Hastings, Adrian. A History of African Christianity, 1950-1975. Cambridge: Cambridge University Press, 1979.
- Hastings, Adrian, The Church in Africa, 1450-1950. Oxford: Oxford University Press, 1995.
- Kato, Byang. African Cultural Revolution And The Christian Faith. Jos, Nigeria: Challenge Publications, 1975.
- Pytches, David. Does God Speak Today? London: Hodder, 1989.
- Yamamori, Tetsumao, and Taber, Charles R. eds. Christopaganism Or Indigenous Christianity. Pasadena, California: William Carey Library, 1975.

ቤተ ክርስቲያንና ባህላዊ መድልዎ

«በዚህም ወራት ደቀ መዛሙርት እየበዙ ሲሄዱ ከግሪክ አገር መጥተው የነበሩት አይሁድ በይሁዳ ኖረው በነበሩት አይሁድ እንጎራጎሩባቸው በየቀኑ በተሠራው አገልግሎት መበለቱቸውን ችላ ይሉባቸው ነበርና። አሥራ ሁለቱም ደቀ መዛሙርቱ ሁሉን ጠርተው እንዲህ አሉአቸው፡- የእግዚአብሔርን ቃል ትተን ማዕድን እናገለግል ዘንድ የሚገባ ነገር አይደለም። ወንድሞች ሆይ፤ በመልካም የተመሰከረላቸውን መንፈስ ቅዱስና ጥበብ የሞላባቸውን ሰባት ሰዎች ከእናንተ ምረጡ፤ ለዚህም ጉዳይ እንሾማቸዋለን፤ እኛ ግን ለጸሎትና ቃሉን ለማገልገል እንተጋለን። ይህም ቃል ሕዝብን ሁሉ ደስ አሰኛቸው፤ እምነትና መንፈስ ቅዱስም የሞላበትን ሰው እስጢፋኖስን ፊልጶስንም ጽርኮርስንም ኒቃርናንም ጢጥናንም ጳርሜናንም ወደ ይሁዲነት ገብቶ የነበረውን የአንጾኪያውን ኒቆላዎስንም መረጡ። በሐዋርያትም ፊት አቆሙአቸው፤ ከጸለዩም በኋላ እጃቸውን ጫኑባቸው። የእግዚአብሔርም ቃል እየሰፋ ሄደ፤ በኢየሩሳሌምም የደቀ መዛሙርት ቁጥር እጅግ እየበዛ ሄደ፤ ከካህናትም ብዙ ሰዎች ለሃይማኖት የታዘዙ ሆኑ» (የሐዋ. 6:1-7)።

በመጽሐፍ ቅዱስ ኮሌጅ የሚማሩ ባለትዳር ተግሪዎች ለቤተሰባቸው ጥራጥረና ሌሎች እህሎች ይዘሩበት ዘንድ ሰፊ መሬት ተሰጣቸው። ከመሬቱ የተወሰነው ክፍል በክረምት ወራት ሩዝ ለግምረት በጣም ተስማሚ ነበር። አንድ የውጭ ዜጋ የሆነ መምህር ለባለ ትዳር ተግሪዎች ለእርሻ አገልግሎት ለሚያስፈልጉ ነገሮች ተቆጣጣሪ እንዲሆን ተመድቦ ነበር። እርሱም አንድ ተግሪ በየዓመቱ የእርሻ መሬቱን በግዝፋፈል እንዲያገዝው አደረገ። ይህም ተግሪ በተፈው ሌሎች ሁለት ተግሪዎች በዚህ የመሬት ክፍፍል ወቅት እንዲረዱት አደረገ። መምህሩ ያላወቀው ነገር ቢኖር፤ በእርሻው ኮሚቴ ውስጥ የነበሩ ሦስቱም ተግሪዎች ከአንድ ጎሳ የመጡ መሆናቸው ነበር።

የእርሻው ኮሚቴ ሥራውን ከተረከበ ከሦስት ዓመታት በኋላ፤ አንዳንድ ባለትዳር ተግሪዎች ወደ መምህሩ መጥተው ስለ መሬቱ ክፍፍል የተሰማቸውን ቅሬታ ገለጹ። ሩዝ ለግብተል የሚሻለው መሬት ሁሉ በሦስት ዓመታት ቀስ በቀስ ከአንድ ጎሳ ለመጡ ተግሪዎች እንደ ተሰጠ ያውቅ እንደ ሆነ ጠየቁት። ከሁሉም የተሻለው የእርሻ መሬት

የኮሚቴው አባላት ለሆኑ የአንድ ጎሳ ተግራዎች መመደቡን ስለ ማወቅ አለማወቁ ጠየቁት። በጉዳዩ አንገቱን የደፋው መምህር ችግሩን እንዳላወቀ ገለጸላቸው። የቀድሞውን የእርሻ ኮሚቴ አፈረሰና እያንዳንዱ አባል ከሌላ ጎሳና ከሌላ አገር የተሰባሰበበት ሦስት አባላት የሚገኙበት አዲስ ኮሚቴ አዋቀረ። መሪቱ ዳግም ያለ አድልዎ ለባለ ትዳር ወጣቶች ተከፋፈለ። በዚህም ሰላም ተገኘ።

ምንም እንኳ ከላይ የጠቀስናቸው ሁለት ክስተቶች በቤተ ክርስቲያን ታሪክ በተለያዩ ስፍራዎችና በተለያዩ ጊዜያት ቢፈጸሙም፣ አንድ አስፈላጊ የሆነ የጋርናሽ ባሕርይ አላቸው። ይኸውም ቤተ ክርስቲያንን የሚያውክ አደገኛ ችግር የሚያንጸባርቁ መሆናቸው ነው። ችግሩም ባህላዊ አድልዎ ነው። በዚህ ምዕራፍ፣ መጽሐፍ ቅዱስ የአንድን ሰው ባህላዊ ማንነት የቤተ ክርስቲያን አካል ከመሆኑ አንጻር፣ እንዴት እንደሚገልጽ ቀረብ ብለን እንመለከታለን። በመሆኑም፣ የሚከተሉትን ጥያቄዎች ለመመለስ እንሞክራለን፡-

ሀ. መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ክርስቲያኖች ባህላዊ ጅማራ (ጎሳ፣ ነገድ፣ ዘርና ቋንቋ) ምን ይላል?

ለ. የተለያዩ ባህል ባላቸው አባላት ላቢያ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የተከሰቱ አንዳንድ ችግሮች የትኞቹ ናቸው?

ሐ. በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የባህላዊ መድልዎ ችግሮች እንዴት ይታለላሉ?

መ. ከተለያዩ ባህሎች፣ ዘሮችና ቋንቋዎች አኳያ እግዚአብሔር ለቤተ ክርስቲያን ያለው ዕቅድ ምንድን ነው?

ሀ. መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ክርስቲያኖች ባህላዊ ጅማራ (ጎሳ፣ ነገድ፣ ዘርና ቋንቋ) ምን ይላል?

የአንድን ሰው ባህላዊ ጅማራ ለመግለጽ የተለያዩ የእንግሊዝኛ ቃላት አገልግለዋል። በተለያዩ ጊዜያት ስለ አንድ ሰው ጎሳ፣ ነገድ፣ ወገን፣ ዘር ወይም ብሔር እንነጋገራለን። አንዳንድ ጊዜ የጎሳ ቡድን ወይም የጎሳ ጅማራ እንላለን። በዚህ ምዕራፍ የማንኛውንም የሕዝብ ቡድን ባህላዊ ጅማራ ለማመልከት የጎሳ ቡድን በሚል አጠቃላይ ስያሜ እንጠቀማለን።

መጽሐፍ ቅዱስ የተለያዩ የሕዝብ ቡድኖችን ባህላዊ ጅግራዎች ለመግለጽ አያሌ ቃላትን ይጠቀማል። በራእይ 7:9፤ እጅግ ብዙው ሕዝብ «ከነገድ ከወገንም ከዳንዳም» እንደ ተውጣጣ ተገልጾአል። እግዚአብሔር የሰውን ልጅ ክፍፍል የሚጠቀምበትን መንገድ ለመረዳት፤ አዘወትሮ ሲነገር የምንሰማውን «አገር» የተባለ ቃል መጽሐፍ ቅዱስ «ሕዝብ» የሚለውን ቃል ከሚጠቀምበት ሁኔታ ጋር እናነጻጽራለን። (ሁለቱም በእንግሊዝኛ «nation» በሚል አንድ ቃል ይጠራሉ።)

አዘወትረን የምንሰማው «አገር» የተባለው ቃል በዓለም የሚገኙትን የተለያዩ የፖለቲካ ድንበሮች (አገሮች) ያመለክታል። በ1980 ዓ.ም. የተባበሩት መንግሥታት ድርጅት 223 እንዲህ ዓይነት አገሮች ስለ መኖራቸው እውቅና ሰጥቷል። የዚህ ዓይነት አገሮች ቁጥር ከዓመት ዓመት ይለዋወጣል። በታሪክ ሁሉ፤ የፖለቲካ አዋቂዎችና ወታደሮች የራሳቸውን ፖለቲካዊ ወይም ወታደራዊ ዓላማ ለማሳካት ሕዝቦችን በፖለቲካዊ አገሮች ከፋፍለዋቸዋል። ብዙውን ጊዜ እነዚህ ክፍፍሎች የአካባቢው ሕዝቦች ራሳቸውን በቋንቋና በባህላዊ ተመሳሳይነቶች ከሚመድቡአቸው ሁኔታ ጋር እምብዛም የማይገናኙ ናቸው። የፖለቲካ ድንበሮች ብዙውን ጊዜ የሕዝቡን ባህላዊ ልዩነቶች ወይም ተመሳሳይነቶች ከግምት ውስጥ ሳያስገቡ የሚከናወኑ ናቸው። ከዚህም የተነሣ፤ ብዙ የዓለም አገሮች ከአንድ የበለጡ ባህሎች ወይም የቋንቋ ቡድኖች አሉአቸው። ብዙውንም ጊዜ በተለያዩ ቡድኖች መካከል ውጥረት ወይም ግጭት ይኖራል።

በብዙ ገጠመኞች፤ አንድ ዓይነት የጎሳ ቡድን ከአንድ በበለጡ አገሮች ይኖራል። በአፍሪካ፤ የማሳይ ሕዝቦች በኬንያና በታንዛንያ ይኖራሉ። የማልንኪ ሕዝቦች በሴኔጋል፤ በማሊ፤ በጊኒና በሌሎችም አገሮች ይገኛሉ። የዳሰነች ሕዝቦች በኬንያ፤ በኢትዮጵያና ሱዳን ይኖራሉ። ፋሳኒዎች ደግሞ ከምሥራቅ እስከ ምዕራብ አፍሪካ በብዙ አገሮች ውስጥ ተበታትነው ይገኛሉ።

መጽሐፍ ቅዱስ «ሕዝብ» ሲል ምን ማለቱ ነው? በአዲስ ኪዳን ውስጥ «ሕዝብ» ተብሎ የተተረጎመው ቃል «ኤትኖስ» ("ethnos") የሚለው የግሪክ ቃል ነው። የአዲስ ኪዳን ሥነ-መለኮታዊ መዝገበ ቃላት እንደሚያብራራው ኤትኖስ፤ «በአንድ ዓይነት ጠባያት፤ ባህሎች ወይም ሌሎች የተለያዩ ገጽታዎች የተያያዙ እጅግ ብዙ ሕዝቦች» የሚል ፍቺ ይኖረዋል። «ኤትኒክ» (ጎሳ) የሚለው የእንግሊዝኛ ቃል የመጣው ከኤትኖስ ነው። ጎሳ «ከዘር፤ ከብሔር ወይም ከባህላዊ ቡድን ጋር የሚዛመድ» ማለት

ነው። ስለ ሆነም፣ በመጽሐፍ ቅዱስ ገለጻ መሠረት ሕዝብ (ኤትዮስ)፣ የተወሰነ የጎሳ ቡድን ነው። ከዚህም መጽሐፍ ቅዱሳዊውና ዘመናዊው የ«ሕዝብ» ("nation") የቃላት አጠቃቀም የተለያየ መሆኑን እንመለከታለን።

እግዚአብሔር የሰውን ዘር፣ ሰዎች በሚገኙበት ቋንቋና የባህል ቡድኖች አኳያ እንደ ተከፋፈለ አድርጎ ይመለከታል። እንደ ዘፍጥረት 10:4፣ 20፣ 31-32 ገለጻ፣ የሰው ልጆች ወደ ተለያዩ ቋንቋዎችና የባህል ቡድኖች የተከፋፈሉት ከኖኅ ልጆች ነው። እንዲሁም፣ መጽሐፍ ቅዱስ በባቢሎን ግንብ ላቢያ «እግዚአብሔር የምድርን ቋንቋ ሁሉ ደባልደልና፣ ከዚያም እግዚአብሔር በምድር ሁሉ ላይ እነርሱን በትናኦቸዋል» ይላል (ዘፍጥ. 11:9)። ሰዎች ሊግቡበት ባለመቻላቸው ከየቋንቋቸው አኳያ ተለያዩ። ከዚያም በአንድ ዓይነት ቋንቋዎች ላይ የተመሠረቱ የተለያዩ ማኅበራዊዎችን አቋቋሙ። እነዚህ የቋንቋ ቡድኖች እያንዳንዳቸው የራሳቸውን የባህል ፈላጎች እንዳሰፋቱ መገመት ይቻላል። ስለ ሆነም የሰው ዘር ወደ ተለያዩ ብሔሮች መከፋፈል በባቢሎን ግንብ ሰበብ ከተከሰተው ነገር የመጣ ነው።

ጊዜ እየረዘመ ሲሄድ፣ ምናልባትም ከእነዚህ የመጀመሪያዎቹ ቡድኖች ብዙዎቹ የተለያዩ ቋንቋዎችና ባህላዊ ልዩነቶች ወደሚገኙባቸው ትናንሽ ቡድኖች መከፋፈላቸው አልተረፈም። ዛሬ የቋንቋ ምሁራን በዓለም ከ5000 በላይ የቋንቋ ቡድኖች እንዳሉ ተረድተዋል። አንዳንድ አገሮች በፖለቲካዊ ድንበርቻቸው ውስጥ እንዲህ ዓይነት በርካታ ጎሳዊ ቡድኖች አሉአቸው። ለምሳሌ፣ በናይጄር ከ400 የሚበልጡ የጎሳ ቡድኖች አሉ።

ከእግዚአብሔር ዕይታ አንጻር፣ እነዚህ እያንዳንዳቸው የቋንቋ-ባሕል ቡድኖች የተለዩ የሕዝብ ወገን ናቸው። በሐዋርያት ሥራ 17:26፣ «በምድር ሁሉ ላይ እንዲኖሩ የሰውን ወገኖች (ኤትዮስ) ሁሉ ከአንድ (አዳም) ፈጠረ፣ የተወሰኑትንም ዘመኖችና ለሚኖሩበት ስፍራ ዳርቻ መደበላቸው» ይላል። በታላቁ ተልዕኮ በእያንዳንዱ ቡድን ደቀ መዛሙርት ለማድረግ፣ ደቀ መዛሙርቱ ለእነዚህ ለእያንዳንዳቸው የሕዝብ ቡድኖች ወንጌሉን እንዲወስዱ ኢየሱስ አዝዞአቸዋል። በማቴዎስ 28:19-20 ኢየሱስ፣ «እንግዲህ ሂዱና አሕዛብን (ኤትን) ሁሉ በአብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም እያጠመቃችኋቸው፣ ያዘዘኋችሁንም ሁሉ እንዲጠብቁ እያስተማራችኋቸው ደቀ መዛሙርት አድርጓቸው» ብሏል።

ከዚህም ምንጣብ የክርስቶስ መንገድ በግልጽ ሁሉ መደሚገኘት የጎሳ ቡድኖች መዳረስ የእግዚአብሔር ፈቃድ እንደሆነ እንረዳለን።

በራእይ መጽሐፍ የእግዚአብሔር ገሳግዎች ሊፈጸሙት ሕዝቦች ከእነዚህ ከእያንዳንዳቸው የጎሳ ቡድኖች እግዚአብሔርን ለማምለክ በዙፋኑ ዙሪያ እንደሚሰባሰቡ እንመለከታለን። በራእይ 5:9-10 «መጽሐፉን ትወስድ ዘንድ + ግህተዎቼንም ትፈታ ዘንድ ይገባሃል፤ ታርደሃልና፤ በደምህም ለእግዚአብሔር ነገድ ሁሉ ከቋንቋም ሁሉ ከወገንም ሁሉ ከሕዝብም ሁሉ ሰዎችን ዋጅታህ . . . » በራእይ 7:9-10 «ከዚህ በኋላ አየሁ፤ እነሆን፤ አንድ እንኳ ሊቀጥራቸው የማይችል ከሕዝብና ከነገድ ከወገንም ከቋንቋም ሁሉ እጅግ ብዙ ሰዎች ነበሩ . . . በታላቅም ድምፅ እየጮኹ፡- በዙፋኑ ላይ ለተቀመጠው ለአምላካችንና ለበጉ ግዳን ነው አሉ» የሚል እናነባለን።

እግዚአብሔር እያንዳንዱን ሰው የአንድ የተወሰነ ቋንቋ ብህል ቡድን (ሕዝብ) አባል አድርጎ እንደሚመለከተው እነዚህ ቁጥሮች ግልጽ ያደርጉልናል። ዕቅዱ ከእነዚህ ቡድኖች ሁሉ ሰዎች በኢየሱስ ክርስቶስ አምነው የቤተ ክርስቲያኑ አካላት እንዲሆኑ ነው። በራእይ 7:9-10 የሚገኘው ትንቢት በታሪክ ፍጻሜ ላይ የእግዚአብሔር ዕቅድ በመጨረሻው እንደሚፈጸም ግልጽ ያደርጋልናል፤ በዚህም ጊዜ በምድር ላይ ሰዎች ከተለያዩ የጎሳ ቡድን በክርስቶስ አካል ውስጥ ይሆናሉ።

መጽሐፍ ቅዱስ ግንኛውንም የባህል ቡድን ከሌሎች የባህል ቡድኖች ሁሉ በላይ እንደሚመለከት የሚጠቁም ነገር የለም። እስራኤላውያን በእግዚአብሔር የመመረጥ ዕድል ነበራቸው (ሮሜ 9:4-5)። ይሁንና፤ የተመረጡት ከሌሎች የባህል ቡድኖች ስለ በለጡ አልነበረም። እንዲያውም፤ በዘዳግም 4:37-38 እግዚአብሔር ከእስራኤላውያን የሚበልጡትንና የበረቱትን ሕዝቦች ከእስራኤላውያን ፊት እንደሚያስወግድ ይናገራል። ይህ ዓረፍተ ነገር ምናልባትም የእነዚህ የሌሎች አገሮች የሕዝብ ዝባትና ወታደራዊ ጥንካሬ ያመለክት ይሆናል፤ ይሁንና፤ በዚህም ሆነ በሌላ ስፍራ ግንኛውም የጎሳ ቡድን ከሌሎች የጎሳ ቡድኖች እንደሚበልጥ የሚያመለክት አሳብ አናገኝም። የዘር ወይም የጎሳ የበላይነት ከሰው ትዕቢት የመነጨ አሳብ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር የልብን ትዕቢት እንደሚጠላ ይናገራል (ምሳሌ 16:5)። በክርስቶስ፤ እግዚአብሔር ሰዎችን ሁሉ በተመሳሳይ መንገድ ይመለከታል።

ክርስቲያኖች ከዘር ወይም ከብሔር ጅግሬአቸው ባሻገር ይቅርታ የተደረገላቸው ሥጢአተኞች ናቸው (ሮሜ 3:23-25፤ ቆላ. 2:13)።

ለ. የተለያዩ ባህል ባላቸው አባላት ሳቢያ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የተከሰቱ አንዳንድ ችግሮች የትኞቹ ናቸው?

በዓለም፣ ከተለያዩ ባህሎች፣ ዘሮችና የጎሳ ቡድኖች የመጡ ሰዎች በሰላም አብሮ የመኖር ችግሮች አሉባቸው። ብዙውን ጊዜ እርስ በርስ ባላቸው አይተማመኑም። ብዙውን ጊዜ እነርሱ ከሌሎች ቡድኖች እንደሚበልጡ ያስባሉ። የብሔርተኝነት ትዕቢት ዝንባሌ ጎሰኝነት ("ethnocentrism") ይባላል። አንዳንድ ጊዜም ሌሎችን ሰዎችና ባህላቸውን ይንቃሉ። የሚያሳዝነው ሁኔታው በአንዳንድ አጥቢያ አብያተ ክርስቲያናትም የተሻለ አለመሆኑ ነው። ብዙውን ጊዜ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ከጎሳ ቡድኖች አንዳንዶቹ የራሳቸውን የተለየ ቤተ ክርስቲያን ለመመሥረት ከሌሎች ይለያሉ።

የባህል ጅግሬ ልዩነቶች በዓለም በተለያዩ የሕዝብ ቡድኖች መካከል ብዙ ችግሮችን ፈጥረዋል። የዘር፣ የባህልና የሃይማኖት ልዩነቶች ጦርነቶችን ሳይቀር አስነሥተዋል። ይህ በመካከለኛው ምሥራቅ በዓረቦችና አይሁዶች፣ በሕንድ በሙስሊሞችና በሂንዱዎች፣ በሩዋንዳ በሑቱዎችና ቱትሲዎች፣ ብሎም በዘመናዊቱ ዩጎዝላቪያ በክሮኤቶች፣ ሰርቦችና ቦስኒያውያን መካከል በሚደረጉ በርካታ ግጭቶች ውስጥ ሊታይ ይችላል። መጽሐፍ ቅዱስ በክርስቲያኖች መካከል ስለሚነሡ ባህላዊ ልዩነቶችና ስለ ቤተ ክርስቲያን አንድነት አስፈላጊነት የሚላቸው አንዳንድ አስፈላጊ ነገሮች አሉ።

እግዚአብሔር በአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሊመለከት ከሚፈልጋቸው እጅግ አስፈላጊ ጠባያት አንዱ በክርስቲያኖች መካከል የሚገኝ ስምምነትና አንድነት ነው። የአለመስማማትን፣ የመጣላትንና አንድነት የማጣትን ያህል የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ምስክርነት የሚጎዱ ችግሮች በጣም ጥቂቶች ናቸው። የመስማማት አስፈላጊነት በአዲስ ኪዳን ውስጥ ተደጋግሞ የተጠቀሰ ጉዳይ ነው። «እውሉስ በፊልጵስዩስ የሚገኙትን ክርስቲያኖች፣ «በአንድ አሳብ ተስማሙ፣ አንድ ፍቅር አንድም ልብ አንድም አሳብ ይሁንላችሁ» (ፊልጵ. 2:2) በማለት ተማጽኖአል። ለኤፌሶን ሰዎች በዳፈው ደብዳቤም፣ «እውሉስ ክርስቲያኖችን «በተጠራችሁበት መጠራታችሁ እንደሚገባ ትመላለሱ ዘንድ

እለምናችኋለሁ . . . በሰላም ግሰሪያ የመንፈስን እንድንት ለመጠበቅ ትን» ሲል ለምናአቸዋል (ኤፌ. 4:1+ 3)»

ኢየሱስ፡ «እኛም አንድ እንደ ሆንን አንድ ይሆኑ ዘንድ» ሲል (ዮሐ. 17:22) በተከታዮቹ መካከል አንድነትና ስምምነት እንዲኖር ጸልዮአል። በግቴዎስ 12:25 ኢየሱስ፡ «እርስ በእርስዎ የምትለያይ መንግሥት ሁላ ትጠፋለች» ብሏል። ይህ የክርስቶስ ዓረፍተ ነገር ጠንካራ ግስጠንቀቂያ ይዞአል። በአንዲት አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚገኙ ክርስቲያኖች እርስ በርሳቸው ሰላም ከሌላቸው፣ ምስክርነታቸው በከፍተኛ ደረጃ ይጎዳል። በቤተ ክርስቲያን ሕይወታቸው የጌታን በረከትና ኃይል አይለግሙዱም።

ከአንድ ዓይነት ቋንቋና ባህል የሚመጡ ሰዎች በሚታወቁበት፣ በሚከበሩበትና ሌሎች በሚረዱአቸው አንድ ቡድን ወደ መሰባሰቡ ያዘነብላሉ። በተመሳሳይ ጊዜም የሌሎችን ሰዎች ቋንቋና ባህላዊ ልምምድ ስለማይረዱ፣ ባዕዳን ወይም እንግዶች አድርገው ይቆጥሩአቸዋል። ሌሎችን ቡድኖች ስለማይረዱ፣ ከእነርሱ ያነሰ ጠቀሜታ ወይም እውቀት እንዳላቸው ያስባሉ። ይህም ወደ ትችት፣ ጥርጣሬ፣ የእምነት ጉድለት፣ የግንኙነት እጦት፣ አለመግባባትና ግልጽ ጠላትነት ያመራል። ከተለያዩ የባህል ቡድኖች የሚመጡ የቤተ ክርስቲያን ምእመናን አንዳንድ ጊዜ የዚህ ዓይነት ስሜት ያድርባቸዋል።

ከልዩነቶቻቸው የተነሣ፣ የሰዎች ቡድኖች በባቢሎን ግንብ እንዳደረጉት እርስ በርሳቸው ወደ መለያየቱ ያዘነብላሉ። በተጨማሪም፣ የራሳቸው ቡድንና የራሳቸው ባህል ከሁሉም እንደሚበልጥ ያስባሉ። ከዚህ የተነሣ፣ በዓለም ታሪክ ሁሉ በተለያዩ የባህል ቡድኖች አድልዎና በአሳብ አለመገናኘት የተለመደ ነገር ሆኖ ቆይቷል። የዚህ ዓይነት አድልዎ እንደ ጦርነትና ባርነት የመሳሰሉትን አያሌ መጥፎ ልምዶችን አስከትሏል። የመሬት ባለቤትነት ሙግቶች፣ የፖለቲካ ጭቆናና የጎሳ ጦርነቶች ከባህላዊ አድልዎ አቆጥቁጠዋል። ባመዛኙ መሠረታዊው ችግር ሰዎች ከራሳቸው የሚለዩትን ሰዎች አለመውደዳቸውና አለማመናቸው ነው።

በዚህ ምዕራፍ መግቢያ ላይ እንደ ተመለከተው፣ ገና ከመጀመሪያው የቤተ ክርስቲያን ታሪክ ጀምሮ ተመሳሳይ ባህላዊ አድልዎች ነበሩ። የግሪክ ቋንቋ ተናጋሪ አይሁዶችና የራሳቸውን የዕብራይስጥ ቋንቋ የሚናገሩ አይሁዶች በቀድሞዬቱ ቤተ ክርስቲያን አብረው ማምለክ ሲጀምሩ፣ የዕብራይስጥ ቋንቋ ተናጋሪዎች፣ አማኞች አብረው በሚመገቡበት ጊዜ

የግሪክ ቋንቋ ተናጋሪዎችን አይሁዶች መበለታች ችላ ይሉቸዋል ነበር (የሐዋ. 6:1)። ይህ የቀድሞው የቤተ ክርስቲያን ታሪክ፣ በዚህ ምዕራፍ መግቢያ ላይ ከተጠቀሰውና ከ2000 ዓመታት በኋላ በአፍሪካ የመጽሐፍ ቅዱስ ኮሌጅ ከተፈጸመው ታሪክ ጋር በሚገባ ይመሳሰላል። እንደ እውነቱ ከሆነ፣ በዚህ ሁሉ የጊዜ ርዝመት የሰዎች ልብ ብዙም አልተለወጠም!

እግዚአብሔር የዚህ ዓይነት አድልዎ እንዲቀጥል አለመፈለጉን መረዳቱ መልካም ነው። በመሆኑም፣ ለቀድሞዎቹ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ይህንን የአድልዎ ጠባይ የሚያስወግድ መፍትሔ እንዲፈጥሩ ጥበብን ሰጥተዋል (የሐዋ. 6:2-6)። ሐዋርያት መልካም ምስክርነት የነበራቸውን፣ መንፈስ ቅዱስና መንፈሳዊ ጥበብ የሞላባቸውን ሰባት ሰዎች ለመምረጥ ወሰኑ። ከሰማቸው እንደምንረዳው፣ እነዚህ ሰዎች የግሪክ ክርስቲያኖች ሳይሆኑ አይቀሩም። ምናልባትም ከሚያጉረመርመው ቡድን የመጡ ይሆናሉ። በመሆኑም፣ መበለታቸው ትክክለኛ የምግብ ድርሻቸውን እንዳገኙ የግረጋገጥ ኃላፊነት ነበረባቸው (የሐዋ. 6:2-6)። ይህም መፍትሔ ጉባኤውን ሁሉ አስደሰተው። የቀድሞዬ ቤተ ክርስቲያን ከፍተኛውን አለመስማማትና አለመጣጣም እንድታስወግድ አስችሎአታል። ከዚህ እግዚአብሔር ከሰጠው መፍትሔ የተነሣ፣ ወዲያውኑ ቤተ ክርስቲያኒቱ በቁጥር ትበራከት ጀመር (የሐዋ. 6:7)። አንድነት ያላት ቤተ ክርስቲያን ለክርስቶስ ጠንካራ ምስክርነት ነበራት።

ይህ እውነተኛ ታሪክ አንድነት አጥቢያ ቤተ ክርስቲያንን እንደሚገነባና መከፋፈል ደግሞ እንደሚያጠፋት የሚያሳየውን አስፈላጊ እውነት ይገልጻል። ከአንድነት የሚመነጨው ጥንካሬ በመከብብ 4:12 ተገልጿል፤ «አንዱም አንዱን ቢያሸንፍ ሁለቱ በፊቱ ይቆግላሉ፤ በምስትም የተገመደ ገመድ ፈጥሮ አይበጠስም።»

ሐ. በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የባህላዊ መድልዎ ችግሮች እንዴት ይታለላሉ?

በሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ 6 ውስጥ ከሚገኘው ታሪክ፣ እግዚአብሔር የባህልን መድልዎ ለማስወገድ ለቤተ ክርስቲያን መሪዎች ጥበብ ሊሰጥ እንደሚችል እንመለከታለን። እግዚአብሔር በእምነት ጥበቡን እንዲሰጠን ስንጠይቅ፣ ችግሮችን ለማቃለል መንፈሳዊ ጥበብ እንደሚሰጠን ቃል ገብተዋል (ያዕ. 1:5-6)። በሐዋርያት ሥራ 6:1 እግዚአብሔር የሰጠው መፍትሔ ለቤተ ክርስቲያን በረከት አምጥቷል። ይህም የባህል መድልዎና ጎሰኝነት መፍትሔ የሌለው ችግር እንዳልሆነ በማሳሰብ ያበረታታል።

ሕዝቡ ምሪቱን ለመከተል የሚፈቅድ ከሆነ፤ እግዚአብሔር መፍትሔ ሊሰጥ ይችላል። የባህልን መድልዎና የጎሰኝነትን ችግሮች ለማስወገድ የሚረዱ አጠቃላይ መመሪያዎች የትኞቹ ናቸው?

መረዳት የሚያችን የመጀመሪያው መመሪያ፤ መድልዎና ያለመተማመን፤ አብረው የሚያመልኩትን የቤተ ክርስቲያን ምእመናን በከፋ ሁኔታ ማስተናገድ ኃጢአት መሆኑን ነው። ሐዋርያው ያዕቆብ አድልዎ የእግዚአብሔርን ሕግ የሚጥስ ኃጢአት እንደ ሆነ ገልጿል። በያዕቆብ 2:9፤ «ለሰው ፊት ግን ብታደሉ ኃጢአትን ትሠራላችሁ፤ ሕግም እንደ ተላላፊዎች ይወቅሳችኋል» ይላል።

ባህላዊውን መድልዎ ለማስወገድ የሚያስፈልገው ሁለተኛው መመሪያ፤ ትሕትና የታከለበትና ከራስ-ወዳድነት የጠራ ፍቅር ነው። ክርስቶስ አብረውን የሚያመልኩትን ክርስቲያኖች እንድንወድ አዝዞናል (ዮሐ. 15:12)። እውሉስ በፊልጵስዩስ ሁለት ቤቶች በአንድነት መሥራትን እንዲማሩ ነግሮአቸዋል (ፊልጵ. 4:2)። የፊልጵስዩስ ቤተ ክርስቲያን ከራስዋ ያለመስማማት ችግር ጋር ትታገል ነበር። ሐዋርያው ሌላው ከራሳቸው በላይ አስፈላጊ እንደ ሆነ እያሰቡ፤ በአንድ ልብና ንፋሚ እንዲመላለሱ ይገፋፋቸዋል (ፊልጵ. 2:2-3)። የትሕትናና የመተባበርን ዝንባሌ መከተል የክርስቶስን ፍቅር በተግባር ማሳየት ነው። ይህም ጌታን የሚያስደስትና ቤተ ክርስቲያንን የሚያንፅ ነው (ኤፌ. 4:15-16)።

ፍቅር በጣም አስፈላጊ ነው። ኢየሱስ፤ «እርስ በርሳችሁ ፍቅር ቢኖራችሁ፤ ደቀ መዛሙርቴ እንደ ሆናችሁ ሰዎች ሁሉ በዚህ ያውቃሉ» ብሏል (ዮሐ. 13:35)። ከራስ-ወዳድነት የራቀ ፍቅርና የባህል መድልዎ አብረው ሊኖሩ አይችሉም። በአንድ ሰው ዝንባሌ ውስጥ ከራስ-ወዳድነት የራቀ ፍቅር ካለ፤ መድልዎ ስፍራ መልቀቅ አለበት። እርስ በርሳችን ፍቅር ከሌለን፤ በትክክል የኢየሱስ ደቀ መዛሙርት እንዳልሆንን እንገልጻለን። ክርስቲያኖች እንዳቸው ለሌላቸው ፍቅር የማያላዩ ከሆነ፤ በግያምነው ንላም ፊት ምስክርነታቸው የተበላሹ ይሆናል። በዚህም፤ የግያምኑ ሰዎች በክርስቶስና በቤተ ክርስቲያን ላይ ይላለቃሉ።

የባህል መድልዎን ለማስወገድ ሦስተኛው መመሪያ፤ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች መመረጥ ያለባቸው በሰብአዊ ችሎታዎች፤ በትምህርት ደረጃ ወይም ነፃዊ ታማኝነት ላይሆን፤ በመጽሐፍ ቅዱስ መመዘኛዎች መመረት መሆኑ ነው። በሐዋርያት ሥራ 6 አድልዎ የታከለበትን የምግብ ክፍፍል

ችግር ለማቃለል የተመረጡት 7 ዲያቆናት የተመረጡት ጠቢባን፡ መልካም (ጠባይ) ምስክርነት ያላቸውና በመንፈስ ቅዱስ የተሞሉ በመሆናቸው ነው (የሐዋ. 6:3)። የጎሰኝነትንና የባህልን መድልዎ ሊያስወግድ የሚችለው የመንፈስ ቅዱስ ጥበብና ሥራ ብቻ ነው።

በክርስቶስ ዘመን፡ አሕዛቦች የሚባሉት አይሁዶች ያልሆኑት ሕዝቦች ሁሉ ነበሩ። አይሁዶች ከሌሎች ሕዝቦች ሁሉ የሚበልጡ ስለሚመስላቸው፡ አሕዛብን ይንቁአቸው ነበር። አሕዛብን እንደ ውሾች ይቆጥሩአቸው ነበር። እግዚአብሔር አይሁዳዊው ጴጥሮስ ለአሕዛብ ወታደር ቆርኔሌዎስ ወንጌሉን እንዲወስድለት ሲፈልግ፡ ለጴጥሮስ በሽማ የተጠቀለሉ ንጹሕና ንጹሕ ያልሆኑ እንስሳት ራእይ ማሳየት አስፈልጎት ነበር። ይህንንም ያደረገው፡ ለጴጥሮስ እግዚአብሔር አሕዛብን በመንፈሳዊ ሁኔታ ንጹሕ ለማድረግ እንደሚችል ለማሳየት ነበር (የሐዋ. 10:10-28)። በአድልዎአዊነት የተጠመደውን አይሁዳዊ ለማሳመን፡ እግዚአብሔር ራእዩን ሦስት ጊዜ ደጋግሞ ማሳየት አስፈልጎት ነበር (የሐዋ. 10:16)፤ ይኸውም (እንደ ጴጥሮስ ያለ) ማንኛውም ትክክለኛ አይሁዳዊ በርኩስ አሕዛብ ቤት ውስጥ ሊገባ አይደፍርም ነበርና ነው!

ከዚህ ገጠመኝ የተነሣ፡ ጴጥሮስ እግዚአብሔር በሌላ የባህል ቡድን ስለሚገኙት ሰዎች እንድናስብ ስለሚፈልገው ነገር አንድ አስፈላጊ ዓረፍተ ነገር ተናግሯል። በሐዋርያት ሥራ 10:28 ለቆርኔሌዎስና ለወዳጆቹ ሲናገር፡ ጴጥሮስ፡ «ለእኔ ግን እግዚአብሔር ማንንም ሰው ርኩስና የሚያጸይፍ ነው እንዳልል አሳየኝ» ብሏል። ትንሽ ቆይቶም ጴጥሮስ ለዚሁ አድማጭ፡ «እግዚአብሔር ለሰው ፊት እንዳያደላ ነገር ግን በአሕዛብ ሁሉ እርሱን የሚፈራና ጽድቅን የሚያደርግ በእርሱ የተወደደ እንደ ሆነ በእውነት አስተዋልሁ» ብሏል (የሐዋ. 10:34-35)።

ይህ የጴጥሮስ አሳብ በሕይወቱ የተፈጸመውን ታላቅ የመንፈሳዊ እድገት እርምጃን ያመለክታል። ይህ እግዚአብሔር በክርስቶስ የሚያምን ሰው ሁሉ እንዲከተለው የሚፈልገው እርምጃ ነው። ክርስቲያን ሁሉ ከባህላዊ፣ ከዘርና ከጎሳ አድልዎ ነፃ እንዲሆን የእግዚአብሔር ፈቃዱ ነው። ክርስቲያኖች ሌሎችን ክርስቲያኖች እግዚአብሔር እንደሚያቸው ሊያቀሩባቸውና እግዚአብሔር እንደሚወዳቸው ሊወዳቸው ይገባል።

ክርስቲያኖች ከባህላዊ መድልዎ በትክክል ነፃ ካልወጡ እንደ ምን በመንግሥተ ሰማይ ደስተኞች ሊሆኑ ይችላሉ? በመንግሥተ ሰማይ፣ በምድር ከሚገኙ የሕዝብ ቡድኖች ሁሉ ከተሰባሰቡ በክርስቶስ ውድ

ወንድሞችና እህቶች ከሆኑ ወገኖች ጋር ጎን ለጎን ይኖራሉ (ራእይ 7:9-10)።

መ. ከተለያዩ ባህሎች፣ ዘርችና ቋንቋዎች አኳያ እግዚአብሔር ለቤተ ክርስቲያን ያለው ዕቅድ ምንድን ነው?

ቤተ ክርስቲያንና በክርስቶስ የሚያምኑ ሰዎች ዘላለማዊት ማኅበረሰብ ነች። ይህም ሙተው ወደ ሰማይ የሄዱትንና ገና በምድር ላይ የሚገኙትን ይጨምራል (1 ቆሮ. 12:27፤ ኤፌ. 3:15)። አንድ ቀን ቤተ ክርስቲያን በምድር ላይ ከሚገኝ ባህል፣ ዘርና የጎሳ ቡድን የተሰበሰቡትን ወንዶችና ሴቶች ሁሉ ታካትታለች (ዘፍጥ. 12:3፤ ራእይ 5:9-10፤ ራእይ 7:9-10)።

በቤተ ክርስቲያንና በባህላዊ ጅግሬ መካከል አንድ በጣም አስፈላጊ የሆነ ግንኙነት አለ። ቤተ ክርስቲያን በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ የተገነባች ባለ ብዙ ባህል፣ ዘላለማዊ የእግዚአብሔር ቤተሰብ ነች። አንድ ሰው ክርስቲያን ሲሆን፣ በመንፈሳዊ ሁኔታ ከክርስቶስ ጋር ይጣመራል። ከክርስቶስ ጋር በመጣመሩም፣ ከሌሎች ባህሎች ከመጡ ሌሎች ክርስቲያኖች ጋር ይተባበራል (1 ቆሮ. 12:20፤ ኤፌ. 4:25)። በዚህም ዘላለማዊና ዓለም አቀፋዊ ቤተሰብ አካል ይሆናል።

እውነታው ሞት ሰዎችን ሁሉ በሁለት ምድቦች እንደሚፈርድ ነው - ከክርስቶስ ጋር የተጣመሩና ከክርስቶስ የተለዩ (ማቴ. 25:31-46፤ ራእይ 21:7-8)። ኢየሱስ ስለ ሀብታሙ ሰውና ስለ አልዓዛር በተናገረው ታሪክ ውስጥ አብርሃም፣ «ከዚህ ወደ እናንተ ሊያልፉ የሚፈልጉ እንዳይችሉ፣ ወዲያ ያሉ ደግሞ ወደ እኛ እንዳይሻገሩ በእኛና በእናንተ መካከል ታላቅ ገደል ተደርጎአል» ብሏል (ሉቃ. 16:26)።

ምንም እንኳ ከብዙ የተለያዩ ባህሎችና ዘርች ቢመጡም፣ ከሞት በኋላ የክርስቶስ የሆኑት አይለያዩም። የቤተሰቡ አባላት የክርስቶስ እስካልሆኑ ድረስ፣ የሰዎች ቤተሰባዊ ኅብረቶች ከዚህ ከምድራዊ ሕይወት አያልፉም። በኢየሱስ ክርስቶስ የሚያምኑ ሰዎች መንፈሳዊ ኅብረት ግን በዚህ ምድር ብቻ የተወሰነ አይደለም። ከአንድ ቤተሰብም ይምጡ ወይም ደግሞ ከተለያዩ ባህሎችና ዘርች፣ አንድ ዘላለማዊ ቤተሰብ ይሆናሉ።

ብዙ ባህላዊ ሃይማኖቶች ስለ ቤተሰቦች የሚያስተምሩት ትክክል አይደለም። አያሌ ጥንታዊ ባህሎች የሕዝባቸው ማኅበረሰብ ከሞት በኋላም

እንደሚቀጥል ያምናሉ። የሞቱት አያት ቅድሚያቸው መናፍስት በቤተሰብና በጎሳ ጉዳዮች በንቃት መሥራታቸውን እንደሚቀጥሉ ያምናሉ። ዛሬ በሕይወት የሚገኙ ሰዎች አንድ ተን ሲሞቱ በእነዚህ የአያት ቅድሚያት መናፍስት መካከል ስፍራ እንደሚሰጣቸው ያምናሉ።

መጽሐፍ ቅዱስ ይህንን አያስተምርም። በሞት ጊዜ የሚሆነው መለየት፣ የሚሞቱት ሰዎች የክርስቶስ በመሆናቸውና ባለመሆናቸው ላይ ይመሠረታል (ማቴ. 7:22-23)። የክርስቶስ በሆኑትና ባልሆኑት መካከል ተጣይ ግንኙነት አይኖርም (ሉቃ. 16:26)።

ስለ ሆነም፣ ክርስቲያኖች ምንም እንኳን ከራሳቸው በጣም ከሚለዩ ባህሎች ቢመጡም እንኳን በዚህ ሕይወት በክርስቶስ ወንድሞቻቸውና እህቶቻቸው የሆኑትን ወገኖች ቢወዱአቸውና ቢቀበሉአቸው መልካም ነው (ማቴ. 23:8፤ ራእይ 7:7-9)። በሰማይ ቤተ ክርስቲያን፣ ከክርስቶስ ጋር ባላቸው ግንኙነት ምክንያት እርስ በርሳቸው የተዛመዱና ከተለያዩ ባህል የመጡ ቤተሰቦች የሚገኙባት ዘላለማዊት ተቋም መሆኗ በግልጽ ይታወቃል።

እግዚአብሔር ያ ግንኙነት በዚህ ምድራዊ ሕይወት ተጀምሮ በሰማይ ለዘላለም እንዲቀጥል ይፈልጋል። የክርስቶስ አካል ክፍሎች እንደ መሆናቸው፣ ክርስቲያኖች ለሰብአዊ ቤተሰባቸው፣ ለነገድ ወይም ለጎሳ ከሚኖራቸው የበለጠ የታግኝነት ግዴታ ለቤተ ክርስቲያን ሊኖራቸው ይገባል።

በአፍሪካ ሰዎች ለጎሳዎቻቸውና ለባህል ቡድኖቻቸው እንዲህ ያለ ጠንካራ ታግኝነት የሚያሳዩት፣ ግንነታቸው፣ ደኅንነታቸውና የሕይወት ትርጉሟቸው የቤተሰብና የጎሳ አካል ከመሆናቸው ጋር በቀጥታ የተዛመደ በመሆኑ ነው። ይህ የእግዚአብሔርንም ቤተሰብ በተመለከተ የበለጠ እውነትነት ያለው ነው። ክርስቲያን የእግዚአብሔር ቤተሰብ አካል በመሆኑ፣ ግንነቱና ደኅንነቱ አስተማማኝ ከመሆኑም ለሕይወቱም ትርጉም አለው። ከምድራዊ ቤተሰቦቻችን ጋር የሚኖረን ግንኙነት ከእግዚአብሔር ቤተሰብ ጋር ከሚኖረን ዘላለማዊ ግንኙነት ጋር ሲወዳደር እጅግ አናሳ ነው።

የቤተሰብ ታላቅ ደስታና ጥንካሬ አንዱ ሌላውን «የእኔ ነው» ለማለት መቻሉ ነው። በእግዚአብሔርም ቤተሰብ ውስጥ ይኸው ነው። እግዚአብሔር አባታችን ሊሆን፣ የክርስቶስ በመሆናችን አንዳችን የሌላው ነን (1 ዮሐ. 3:1-2)።

ግጥቃለያ

የቤተ ክርስቲያን አባላት እንደ መሆናቸው፣ ክርስቲያኖች በሰላም በመኖር የመንፈስን አንድነት የመጠበቅ ክፍተት ጋላፊነት አለባቸው (ኤፌ. 4:3)። ይህንንም ለማድረግ፣ ክርስቲያኖች የባህል፣ የዘር ወይም የብሔር ልዩነት ሳይታይ፣ የቤተ ክርስቲያንን ምእመናን መውደድ፣ ግመንና ግክበር አለባቸው። ባህላዊ መድልዎ ኃጢአት ነው። ጎሰኝነት የቤተ ክርስቲያን ጠላት ነው።

አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ከትዕቢት፣ ከጥላቻ፣ ይቅር ካለግለት፣ ከባህላዊ መድልዎችና ከጎሰኝነት የተነሣ ስትከፋፈል፣ ምስክርነቷ ደካማ፣ ጸሎቷ ኃይል የራቀው ይሆንና ለእግዚአብሔር ምንም ነገር መሥራት ይቅታታል። ምእመናን በተላሉ በፈተና፣ በኃጢአትና በሽንፈት ይወድቃሉ። በሌላ በኩል ምእመናን እርስ በርሳቸው በሚኖራቸው ፍቅር የተሳሰሩ ከሆነ፣ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ለክርስቶስ በሚኖራት ምስክርነትና በጸሎቷ፣ በግንባርሰቡ ውስጥ የሚታየውን ክፉት ለመጽደብ ጠንካራ ትሆናለች። የሰዎች ሠራዊት ተባብረው ሲቆሙ ጠንካራውን ጠላት ሊያሸንፉ ይችላሉ። አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን በምእመናን ክፍለ-ወዳድነት የራቀ ፍቅርና ትሕትና ከተባበረች፣ በጸሎቷና በምስክርነቷ ለእግዚአብሔር ታላቅ ነገር ልትሠራ ትችላለች።

ለክርስቶስ ያልተከፋፈለ ታግኝነት ለመስጠት እንደ ሰው ክርስቲያን ሲሆን በዓለም ሁሉ ከሚገኘው ባህል የተውጣጡ ዘላለማዊ የወንድሞችና የእህቶች ግንባርሰብ አካል እንደ ሆነ ሊረዳ ይገባል። ይህ ሰፊ የእግዚአብሔር ቤተሰብ የእግዚአብሔርን በግ እያመለከ በመንግሥተ ሰማይ ይኖራል (ራእይ 7:9-10)። የእግዚአብሔር ቃል ጳውሎስ ለገላትያ ሰዎች በጻፈው መልእክቱ የዚህን ታላቅ የእግዚአብሔር ቤተሰብ ባሕርይ ይገልጻል፡- «እይሁዳዊ ወይም የግሪክ ሰው የለም፣ ወንድም ሴትም የለም፤ ሁላችሁ በክርስቶስ ኢየሱስ እንደ ሰው ኖችሁና» (ገላ. 3:28)። ቤተ ክርስቲያን ለክርስቶስ እንድትበረታና በጸሎቷም የእግዚአብሔር ፈቃድ በምድር ላይ ሲፈጸም ለማየት ከተፈለገ፣ ይህን ስለ ቤተ ክርስቲያን እና ባህል የተነገረውን እውነት በታግኝነት ማስተማር ያችላል።

በምዕራፍ 15 ላይ የተመሠረተ የመወያያ ጥያቄዎችና መልመኞች

1. በመጽሐፍ ቅዱስ የተለያዩ ቋንቋዎችንና ገላጭ ቡድኖችን ጅግረ የምናገኘው የት ነው?
2. በመጽሐፍ ቅዱስ አንድ ባህል፣ ዘር ወይም ቡድን ከሌላው እንደሚበልጥ የሚጠቁም አሳብ አለ? የእርሱ ቡድን ከሌላው እንደሚበልጥ ለሚያምን ሰው ገላትያ 3፡28 ምን ይላል?
3. በዓለም እጅግ ብዙ ሰዎች የራሳቸው ባህል ወይም ቡድን ከሌሎች ሁሉ እንደሚበልጥ የሚያስቡት ለምንድን ነው? ለባህላዊ መድልዎችና ጎሰኝነት እውነተኛው ምክንያት ምንድን ነው?
4. ከዚህ በላይ የቀረበውን ጥያቄ በምሳሌ 18፡12 ብርሃንነት መርምር። የባህል፣ የዘር ወይም የጎሳ የበላይነት ስሜት ግለሰቦችን ሊያወድምና ቤተ ክርስቲያኒቱን በሙሉ ሊያደክም የሚችለው እንዴት ነው?
5. ሦስት ተማሪዎች የባህል ወይም የጎሳ የበላይነት ዝንባሌዎች አጥቢያ ቤተ ክርስቲያንን ስለ ጎዱበት እውነተኛ ገጠመኝ ምስክርነት ይሰጡ። ከምስክርነቶቹ በኋላ፣ አራት አባላት በሚገኙባቸው ቡድኖች በመከፋፈል፣ በአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ የጎሳ አድልዎ በሚቀንስባቸው መንገዶች ላይ ተወያዩ። የያንዳንዱ ቡድን ሊቀ መንበር የውይይቱን ውጤቶች ያቅርብ።
6. አንድ የክርስቲያን ቡድን የባህላዊ መድልዎን ችግር እንዴት እንዳቃለለ ሊመሰክሩ የሚችሉትን ሦስት ሰዎች አግኙ።
7. በጎሳ ቡድኖች ተከፋፈሉ። ወንጌሉን ለሌላው ቡድን ትርጉም የሚሰጥና ተዛማጅ የሚያደርጉትን ዘዴዎች በመጠቀም፣ እያንዳንዱ ቡድን ለሌላ የጎሳ ቡድን የወንጌል ስርጭት ዕቅድ ያውጣ። ይህ ወንጌልን አካባቢያዊ ወይም ዓውዳዊ የማድረግ ሂደት ("contextualization") ይባላል።
8. በመጽሐፍ ቅዱስ የትኞቹ የጎሳ ቡድኖች ወደ መንግሥተ ሰማይ እንደሚገቡ የሚገልጽ ጥቅስ አግኙ።
9. ቡድኑ አፍሪካውያን በሚረዱበት ሁኔታ ነገድ በሚለው ቃል ፍች ላይ ይወያይ።
10. በአፍሪካ ሁኔታ የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ስፍራ ምንድን ነው?

11. ለዘረኝነት፣ ጎሰኝነት፣ ብሔርተኝነትና የመደብ ወገናዊነት መሠረታዊ መነሻ ምን እንደ ሆነ ተወያዩ።

12. በገላትያ 3:28፣ ኤፌሶን 2:11-19 እና ፊልጵስፎስ 2:3-8 መሠረት ክርስቲያን ለዘረኝነት፣ ጎሰኝነትና ብሔርተኝነት በሚሰጠው መፍትሔ ላይ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት ለማካሄድ በትናንሽ ቡድኖች ተከፋፈሉ።

SUGGESTED FOR FURTHER READING

Clement, Atchenemou, Raymond Hassan and Moyo Ozodo.
Cross Cultural Christianity. Jos, Nigeria: Nigeria
Evangelical Missionary Institute, 1989.

Lausanne Theology and Education Group. The Willowbank
Report - The Gospel And Culture. Wheaton, Illinois:
LCWE, 1978.

Loss, Myron. Culture Shock. Middleburg, Pennsylvania:
Encouragement Ministries, 1983.

McGavran, Donald A. The Clash Between Christianity And
Cultures. Washington, D.C.: Canon Press, 1974.

Stott, John and Cooke, R.T. (eds), Down to Earth: Studies in
Christianity and Culture. Grand Rapids: Eerdmans, 1980.